

FUNDACIÓ INTERED

Visibilitzant la cadena global de cures

Informe d'avaluació externa

Avaluació externa final del projecte
“Visibilitzant la cadena global de cures”

CONTINGUTS

RESUM EXECUTIU	3
1. INTRODUCCIÓ	6
2. BREU DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ AVALUADA	10
3. METODOLOGIA DE L’AVALUACIÓ. CONDICIONANTS I LIMITACIONS DE L’ANÀLISI REALITZADA	13
4. ANÀLISI I INTERPRETACIÓ DE LA INFORMACIÓ RECOPIlada I RESULTATS DE L’AVALUACIÓ	16
5. CONCLUSIONS.....	24
6. LLIÇONS APRESES	26
7. RECOMANACIONS.....	28
<i>COMUNICACIÓ GENERAL DEL PROJECTE</i>	<i>28</i>
<i>SOBRE EL DOCUMENTAL «AL OTRO LADO DEL CUIDADO»</i>	<i>28</i>
<i>SOBRE L’EXPOSICIÓ «AL OTRO LADO DEL CUIDADO»</i>	<i>29</i>
<i>SOBRE L’AUTODIAGNÒSTIC «CUIDAR PARA SOSTENER LA VIDA»</i>	<i>29</i>
<i>SOBRE L’INFORME «LA POBRESA DE TEMPS. VINCLE AMB LA CADENA GLOBAL DE CURES»</i>	<i>31</i>
<i>FINANÇADORS (ACCD I AJUNTAMENT DE BARCELONA)</i>	<i>31</i>
<i>PER A TOTS ELS ACTORS</i>	<i>32</i>
8. ACRÒNIMS	33
9. ANNEXOS	34

Informe elaborat per Instrategies, sota la coordinació de Sergio Maydeu.

L’opinió expressada per part de l’equip avaluador no correspon necessàriament a la de l’ACCD.

Juliol de 2020

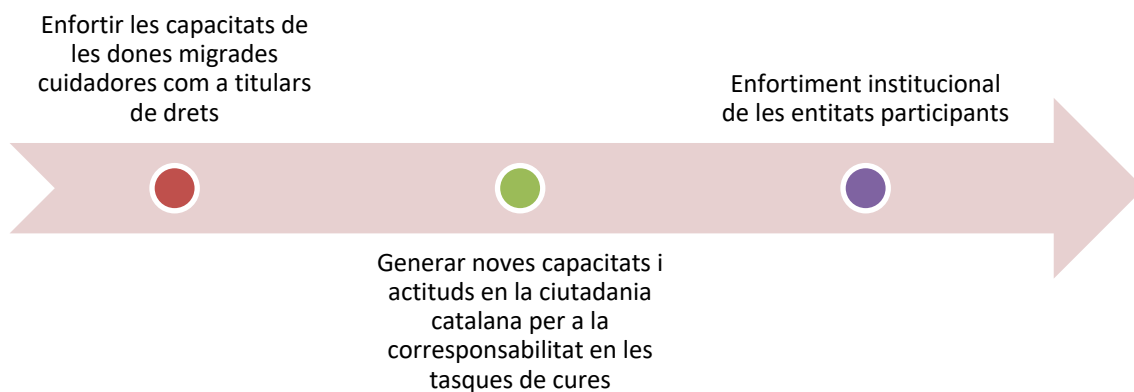
RESUM EXECUTIU

Aquest document és l'informe d'avaluació externa final del projecte "Visibilitzant la cadena global de cures" executat per InteRed – Delegació de Catalunya, amb la col·laboració de la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament (XMGD-RedMGD) entre el 3 de desembre de 2018 i el 29 de febrer de 2020. El projecte ha comptat amb el suport i finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), amb un pressupost de 59.914,80 €, i l'Ajuntament de Barcelona, amb un pressupost de 27.941,37 €. El total del pressupost total ha estat de 95.256,17 €.

3

El projecte tenia previstos tres resultats principals:

1. Enfortir les capacitats de les dones migrades cuidadores com a titulars de drets
2. Generar noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures
3. Enfortiment institucional de les entitats participants

Per a Interred aquesta avaluació neix de la voluntat d'aprofundir la seva línia de treball de visibilització de la cadena global de cures, i en el reconeixement de les cures per al sosteniment de la vida, i la corresponsabilitat de l'Estat, les administracions públiques i la ciutadania amb les necessitats globals. Per fer-ho, InteRed ho volia fer donant el protagonisme en primera persona de les dones migrades com a subjectes i titulars de drets, impulsant processos d'apoderament per avançar en la participació política mitjançant el desplegament d'un programa d'incidència política.

La primera fase del projecte ha permès realitzar, entre altres fites: un informe d'autodiagnòstic participatiu amb dones migrades diverses, treballadores de la llar i de les cures; una estratègia política amb la seva agenda de seguiment; un informe sobre la pobresa de temps vinculat a la cadena global de cures; tallers de sensibilització i d'autoreconeixement dirigits a la ciutadania; o la realització d'un documental donant

veu a dones migrades treballadores de la llar, entre d'altres. L'execució d'una segona fase d'aquest projecte hauria de servir per desplegar els resultats de les activitats desenvolupades en aquesta primera fase.

InteRed ha preparat els Termes de Referència (TdR) d'aquesta avaluació, seleccionant al laboratori d'idees Instrategies, que té experiència en l'avaluació de projectes de cooperació internacional i educació per al desenvolupament, a més d'una dilatada experiència en migracions i polítiques d'integració i inclusió, així com de gestió de la diversitat.

Tal com està definit en els TdR elaborats per l'InteRed (IR), els objectius principals de l'avaluació han estat els següents:

- Una valoració del disseny i de l'execució del projecte, així com dels seus resultats en relació amb el plantejament inicial aprovat per l'entitat finançadora que requereix l'avaluació (ACCD);
- Una anàlisi que permeti extraure lliçons apreses i elements de reflexió i aprenentatges per incorporar-les a futures intervencions;
- Identificar bones i males pràctiques;
- Aportar recomanacions que puguin ser d'utilitat per a totes les parts implicades en la gestió i implementació del projecte en el present i el futur;
- Facilitar la rendició de comptes sobre l'ús dels recursos i l'obtenció de resultats;
- Facilitar a l'ACCD informació i eines que permetin enquadrar l'acció en el seu Pla Director.

La realització de l'avaluació ha estat condicionada per causes de força major que ha afectat la seva realització, especialment durant la fase 2 de treball de camp. La declaració de l'estat d'alarma per part del Govern espanyol el 14 de març de 2020 per fer front a la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 va suposar la suspensió de la pràctica totalitat de l'activitat econòmica a tot el país, la limitació de moviments i el confinament de la població. Aquesta situació es va allargar fins al 21 de juny de 2020, fet que ha condicionat la realització d'aquesta avaluació coincidint en temps i forma amb aquesta situació d'excepcionalitat.

L'equip avaluador i Interred van reorientar l'avaluació, especialment el treball de camp, per adequar-se a les circumstàncies i decidiren reajustar el cronograma de treball inicialment previst i reajustar la proposta metodològica prevista, prioritzant la salut física i mental de totes les parts implicades, especialment de les dones titulars de drets, les dones migrades treballadores de la llar i cures. Davant la impossibilitat de poder desplaçar-se pel territori, o de mantenir reunions amb algunes de les titulars de drets es

va reduir les entrevistes inicialment previstes. També es va acordar la cancel·lació dels grups focals i tallers previstos amb les beneficiàries del projecte, tot sent conscients que aquesta era part essencial del procés d'avaluació.

El procés d'avaluació s'ha desenvolupat sobre la base de quatre nivells de valoració: anàlisi interpretativa basada en les dades, fets i informacions contrastades; judicis concloents (conclusions); lliçons preses; i recomanacions. L'avaluació s'ha dut a terme d'acord amb els 8 criteris d'avaluació del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD) de l'OCDE: pertinença i rellevància; coherència; cobertura; participació; eficàcia; eficiència; impacte; i sostenibilitat.

Principals troballes en l'avaluació final del projecte segons els criteris d'avaluació analitzats:

Criteris d'avaluació	Resultats
Pertinència/Rellevància	Alta
Coherència	Mitja-Alta
Cobertura	Mitja
Participació	Mitja
Eficàcia	Mitja-Alta
Eficiència	Mitja-Baixa
Impacte	Mitja-Baixa
Sostenibilitat	Mitja-Alta

1. INTRODUCCIÓ

Aquest informe final s'emmarca dins de l'assistència tècnica dirigida a InteRed (IR) per la realització d'una avaluació externa i final del projecte *“Visibilitzant la cadena global de cures”* que ha rebut finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i l'Ajuntament de Barcelona, per la qual es van publicar uns termes de referència (*document adjunt als Annexos*).

El projecte s'ha executat durant el període comprés entre el 3 de desembre de 2018 i el 29 de febrer de 2020 a les províncies de Barcelona, Lleida i Girona. Els principals actors implicats han estat la Delegació a Catalunya d'InteRed i la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament.

El projecte ha tingut com a objectiu general (OG) *«contribuir a la construcció d'una ciutadania global compromesa amb la justícia social i igualitària, que garanteixi els drets de les dones a una vida lliure de violències estructurals, concretament de les dones migrades i refugiades que ocupen les posicions més baixes en l'ordre socioeconòmic»*. Per assolir aquest OG *«s'ha de promoure la corresponsabilitat a Catalunya en les tasques de cura»*. Per assolir aquest objectiu general el projecte ha tingut previstos la consecució de 3 resultats: enfortir les capacitats de les dones migrades cuidadores com a titulars de drets; generades noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures; enfortiment institucional de les entitats participants.

El projecte s'emmarca dins l'estratègia de treball d'InteRed i de l'ACCD en incorporar l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) dins les línies d'acció en Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global (EPDCG) i Cooperació Internacional.

Els objectius que segueix la realització d'aquesta avaluació final externa han estat:

1. Una valoració del disseny i de l'execució del projecte, així com dels seus resultats;
2. Una anàlisi que permeti extraure lliçons apreses i elements de reflexió i aprenentatges, que permeti retroalimentar el procés de presa de decisions en el futur immediat;
3. Extreure lliçons apreses per incorporar-les a futures intervencions;
4. Aportar recomanacions que puguin ser d'utilitat per a l'entitat subvencionada, les parts associades, els col·lectius protagonistes i titulars de drets del projecte/programa i els finançadors;
5. Rendició de comptes.

Més enllà de la qüestió formal d'aquesta avaluació que estava prevista en la formulació del projecte, un dels objectius clars d'avaluar aquest projecte respon a una qüestió d'aprenentatge. Tant per InteRed com per l'ACCD és essencial integrar l'avaluació en el cicle de cadascuna de les seves intervencions. En aquest cas, a més, està prevista l'execució d'una segona fase del projecte, que fa encara més necessari corregir, anticipar, potenciar o reorientar accions, mirades, lectures, iniciatives per encarar amb més experiència acumulada la nova fase del projecte.

L'avaluació ha seguit una metodologia de treball que contemplava l'enfocament BDHiEG, garantint la participació de les persones titulars de dret en tot moment. La crisi sanitària generada per la COVID-19, però, n'ha condicionat la seva participació de forma excepcional, ja que l'avaluació ha coincidit amb la declaració de l'estat d'alarma en tot el país, afectant de forma directa a un col·lectiu tan vulnerable com eren les titulars de dret d'aquest projecte.

Per a la realització d'aquesta avaluació també ha estat imprescindible una mirada i enfocament en les relacions i les desigualtats de gènere i en l'exercici dels Drets Humans, amb especial atenció als drets de les dones, i en la contribució del projecte en la transformació, necessitats pràctiques i interessos estratègics de les dones migrades vinculades a la cadena global de cures. S'ha tingut en compte, a més, la incorporació d'una mirada feminista, de-colonial i de la diversitat en totes les fases de l'avaluació.

S'ha seguit els estàndards i criteris de qualitat d'avaluació del CAD als requeriments dels Termes de Referència (TdR) de l'avaluació:

1) Pertinença i rellevància; analitzant el grau en el qual els objectius plantejats i resultats esperats responen a les necessitats locals, i s'adeqüen en relació amb les polítiques i estratègies nacionals, regionals i locals de desenvolupament i el context sociocultural i econòmic.

2) Coherència; analitzant el grau en el qual els objectius, resultats esperats, activitats i indicadors plantejats a través del marc lògic guarden consistència. Així mateix, analitzant el grau en què el projecte manté coherència amb la missió/visió d'InteRed i de l'ACCD

3) Cobertura; analitzant l'abast de l'actuació en termes de la quantitat i tipologia de destinataris directes i/o indirectes.

4) Participació; analitzant quina ha estat la participació dels col·lectius protagonistes del projecte/programa, especialment les dones, al llarg de les diferents fases de la intervenció i en els espais de presa de decisions i si aquesta participació ha estat significativa, activa, protagonista i responsable.

5) *Eficàcia; analitzant de manera sistemàtica els principals assoliments del projecte en relació amb els objectius plantejats i als resultats esperats.*

6) *Eficiència; analitzant la relació existent entre els resultats obtinguts i els recursos destinats, en termes monetaris, humans i temporals. Analitza també altres factors importants per al desenvolupament del projecte com, per exemple, deficiències operatives, relacions interpersonals, comunicació interna i externa, entre altres.*

7) *Impacte; analitzant el conjunt d'efectes (positius i negatius) a diferents nivells i escales que el projecte ha provocat en l'àmbit en què s'ha desenvolupat l'acció.*

8) *Sostenibilitat, analitzant els factors clau que afecten la sostenibilitat del projecte, entesa com la capacitat per contemplar i reaccionar als factors socioculturals, institucionals, econòmics, polítics i ecològics que condicionen la seva viabilitat i asseguruen la seva continuació un cop finalitzada la intervenció de l'entitat executora.*

Per avaluar els diferents criteris d'avaluació utilitzats s'ha usat la següent escala de puntuació, assignant un valor d'aquesta escala a cada criteri en funció de l'anàlisi realitzat amb tota la informació disponible:

Aquest sistema de valoració permet visibilitzar de forma clara les fortaleeses i debilitats del projecte.

L'equip avaluador va preparar una proposta metodològica de treball i va preparar un guió d'entrevistes que es va adaptar a cada persona entrevistada i que girava al voltant, sense la voluntat de ser exhaustiu, d'aquestes preguntes d'avaluació:

- Quin ha estat el grau d'apropiació, coneixement i implicació de les beneficiaries/actors/col·lectiu meta?
- Quines són les fortaleeses i febleses del projecte?
- Quin és el valor afegit que creus té aquest projecte?
- Quines limitacions i potencialitats té el projecte?
- S'han complert les expectatives plantejades?
- Quin ha estat el nivell d'implicació i participació reals de les organitzacions/entitats/persones que han format part en l'execució del projecte?

- Quines amenaces en l'àmbit econòmic, institucional, sociopolític han afectat l'execució del projecte?
- Quin és el nivell d'apropiació i coneixement que tenen beneficiàries/actors del projecte?
- Quines han estat les dinàmiques i mecanismes interns de coordinació?
- Quin ha estat el grau d'apropiació, coneixement i implicació de les beneficiàries/actors/col·lectiu meta?
- En quina mesura han resultat enfortides les organitzacions/actors/col·lectiu meta que han format part del projecte?
- Quina és la teva valoració del projecte?
- Quin ha estat per a tu l'impacte de l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans en les activitats que han rebut suport tècnic?
- Quin ha estat l'impacte real de les accions de sensibilització previstes?
- Quin és el teu nivell de satisfacció en relació amb el projecte?
- Quines són les fortaleeses i febleses de les activitats de comunicació realitzades?
- En quina mesura les temàtiques proposades han contribuït a promoure la reflexió i l'anàlisi crítica entre la ciutadania. Creus necessari arribar a un públic més generalista?
- Si haguessis de començar de nou el projecte, què reforçaries? Què canviaries?
- Quin és el teu grau de satisfacció en relació amb els materials creats / tallers realitzats?
- En quina mesura les accions de sensibilització i EpD responen a l'agenda marcada pels ODS?

2. BREU DESCRIPCIÓ DE LA INTERVENCIÓ AVALUADA

El projecte tenia com a objectiu general *"contribuir a la construcció d'una ciutadania global compromesa amb la justícia social i igualitària, que garanteixi els drets de les dones a una vida lliure de violències estructurals, concretament de les dones migrades i refugiades que ocupen les posicions més baixes en l'ordre socioeconòmic degut a l'efecte de la intersecció entre gènere, procedència, classe social i situació administrativa, pel compliment de l'Agenda 2030 (i específicament l'ODS 5, fita 5.4)"* i com a objectiu específic *"promoure la corresponsabilitat en Catalunya en les tasques de cures des del qüestionament a la cadena global d'explotació de dones migrades i/o refugiades"*.

10

Segons la matriu de planificació s'ha treballat sobre tres resultats:

- Resultat 1: Dones migrades cuidadores com a titulars de drets amb capacitats enfortides per a la participació social i política.

➔ Per assolir aquest resultat s'ha previst la realització d'un autodiagnòstic participatiu sobre dones migrades i ètica de la cura; tallers formatius adreçats a dones migrades; i l'elaboració d'una agenda i estratègia política.

- Resultat 2: Potenciada la generació de noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures amb mirada global.

➔ Per assolir aquest resultat s'ha previst la realització de formacions en ètica de la cura sota la metodologia de la dansa en moviment; formació institucional a InteRed mitjançant tallers de formació d'ètica de la cura dirigits de forma específica a treballadors i voluntaris; l'elaboració i implementació d'una estratègia de comunicació; la realització d'un documental d'experiències en primera persona de dones migrades vinculades al treball de cures; i una exposició fotogràfica vinculada directament amb el documental.

- Resultat 3: Enfortiment institucional i d'entitats participants per guanyar capacitats a partir dels processos de recerca, sistematització, coordinació i avaluació participatives sobre la falta de cures en la nostra societat, i des d'un enfocament d'Educació per a la Ciutadania Global.

➔ Per assolir aquest resultat s'ha previst la creació d'espais de reflexió i transformació per la ciutadania interessada per les cures; un estudi de recerca sobre la pobresa de temps; i la realització d'una avaluació externa del projecte que permeti millorar, corregir o impulsar aquelles recomanacions, lliçons apreses i conclusions que n'extreguin de la mateixa i puguin ser incorporades a la segona fase del projecte de cures.

Hi ha diferents actores i col·lectius que han format part del projecte, ja sigui assumint tasques de coordinació e implementació d'algunes de les activitats del projecte, com les titulars de drets que han assumit un rol protagonista, no secundari, en tot el projecte i sense les quals no hauria estat possible la realització del mateix.

- InteRed
- RedMGD: Xarxa de Migració, Gènere i Desenvolupament
- Asociación Mujeres Migrantes y Diversas
- Dones Endavant. Col·lectiu de dones treballadores de la llar i les cures de Girona
- Grupo Libélula. Grup de treball per i per al reconeixement dels drets de les dones bolivianes a Espanya.
- A Barcelona, Associació de Dones Immigrants Subsaharianes (ADIS) i Associació Mujeres Migrantes Diversas (MMD); a Girona, Associació Dones Endavant; i a Lleida, Centre Llatinoamericà de Lleida, Grup Feminista de Ponent Dones de Lleida, Associació de Camerunesos i Aliança Ètnica de Lleida
- IQ. Institut per a l'Estudi i la Transformació de la Vida Quotidiana
- Cooperativa Audiovisual Bruna
- Cooperativa l'Esberla

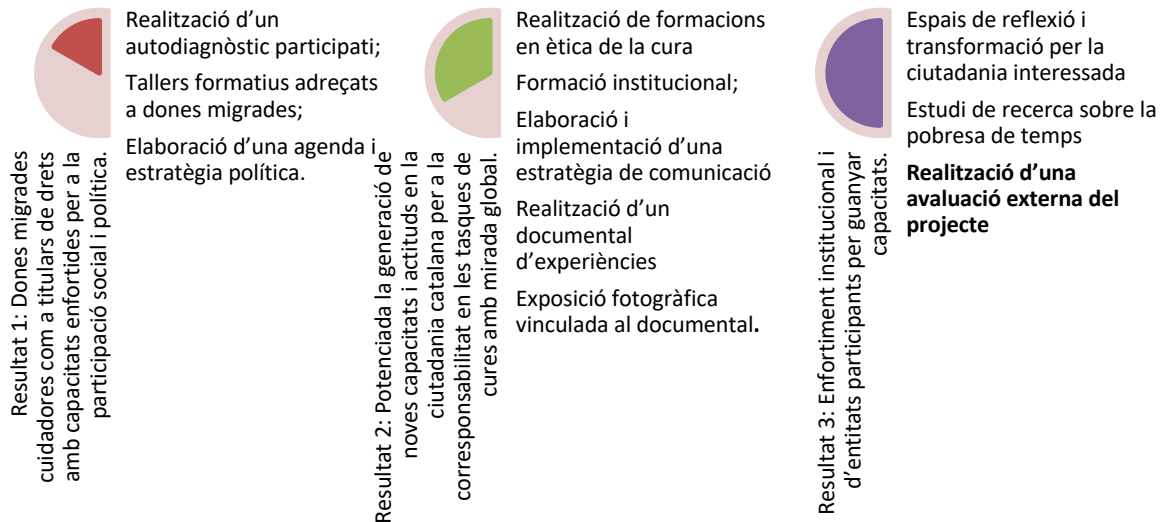
Sobre InteRed

InteRed treballa en dos àmbits, l'educació per al desenvolupament i la ciutadania global (EPDCG) i la cooperació internacional, apostant per una educació transformadora, que generi la participació activa i compromesa de totes les persones a favor de la justícia, l'equitat de gènere i la sostenibilitat social i ambiental. L'estratègia d'InteRed recull explícitament i de manera principal l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) treballant en aquests dos àmbits: enfocament d'equitat de gènere i ètica de la cura i enfocament basat en Drets Humans. Tres són les línies principals d'actuació d'InteRed:

- Línia Estratègica 1: Promoure el Dret a l'Educació al llarg de tota la vida des d'un enfocament socioeducatiu de Ciutadania Global.
- Línia Estratègica 2. Fomentar la Governabilitat, la Participació i una Ciutadania Crítica amb Perspectiva Global.
- Línia Estratègica 3: Fomentar l'Equitat de Gènere i els Drets de les Dones en totes les polítiques i intervencions d'InteRed.

InteRed té una llarga trajectòria en actuacions en EpDCG amb especial atenció a les cures. L'any 2013-2015 amb el projecte "Actua amb cures, transformant la realitat" que va ser finançat per l'Ajuntament de Barcelona. A través d'un Conveni entre l'AECID i

InteRed, entre 2010 i 2014 van participar en un projecte amb 28 centres en tota Espanya dins la Xarxa Transforma, Xarxa de Centres Educatius per al Desenvolupament i la Ciutadania Global, impulsant la integració de metodologies transformadores i participatives, des d'un enfocament de coeducació, gènere i cura. També ha impulsat campanyes de sensibilització i mobilització, com “La Revolució de les Cures”.

3. METODOLOGIA DE L'AVALUACIÓ. CONDICIONANTS I LIMITACIONS DE L'ANÀLISI REALITZADA

La realització d'aquesta avaluació ha coincidit amb la situació d'excepcionalitat que ha viscut Catalunya arran de la crisi sanitària provocada per la COVID-19 i que ha afectat tots els països del món.

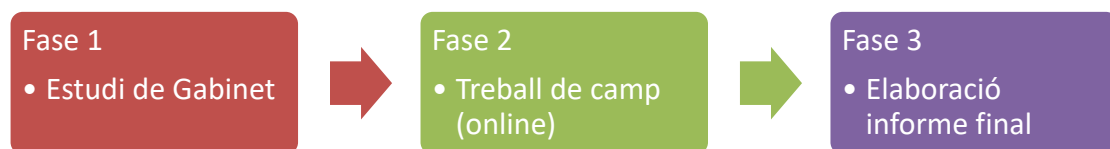
El 14 de març de 2020 -Reial Decret 463/2020- el Govern espanyol va declarar l'estat d'alarma a tot el país per fer front a la pandèmia de la COVID-19. Aquesta declaració va suposar la suspensió de la pràctica totalitat de l'activitat econòmica a tot el país i el confinament de la població. De forma paral·lela el Govern de la Generalitat el 24 de març va aprovar el Decret Llei 8/2020, de modificació parcial del Decret Llei 7/2020, de 17 de març, en què s'establien *“mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica, i d'adopció d'altres mesures complementàries”*. Arran d'aquest decret, l'ACCD va adoptar una sèrie de mesures que es van fer públiques i on es permetia la *“flexibilització de les bases reguladores d'aplicació i de procediments administratius amb l'objectiu de donar viabilitat als projectes i programes que s'hagin vist afectats”* per l'impacte de la COVID-19 i la declaració de l'estat d'alarma a Espanya o altres declaracions d'alarma o emergència als països on s'executin projectes i programes finançats per l'ACCD.

Per adaptar-se a les circumstàncies lligades a la crisi de la COVID-19 InteRed i a l'equip avaluador van mantenir una reunió telemàtica a principis del mes d'abril amb caràcter d'urgència per analitzar i avaluar les conseqüències de la declaració de l'estat d'alarma en l'avaluació que tot just s'iniciava. L'acord va afectar principalment al treball de camp previst per recollir informació, especialment amb les titulars de drets del projecte. La situació de vulnerabilitat en què quedaren exposades feia impossible poder mantenir les activitats previstes. Per una banda, les restriccions de mobilitat impossibilitaven la realització de tallers conjunts, previstos inicialment en la proposta de treball presentada a InteRed. Per l'altra, la situació de vulnerabilitat en què quedaven la pràctica totalitat de les titulars de drets, especialment les dones migrades (aturada econòmica, confinament de la població, impacte en la seva salut física i mental) feien difícil poder realitzar algunes de les entrevistes inicialment previstes.

Atenent les circumstàncies d'excepcionalitat, l'equip avaluador i InteRed van acordar ajustar la proposta de treball de camp identificant prèviament aquells actors que han participat en el projecte i que podien respondre afirmativament a una demanda d'informació i contrast d'idees i opinions respecte al projecte. També es va acordar la cancel·lació de la realització de grups focals amb beneficiàries del projecte en tallers participatius tal com estava previst. Aquesta reorientació de la proposta de treball tenia

com a principal finalitat prioritzar la salut i el benestar del col·lectiu meta d'aquest projecte entenent que la feina prevista i els objectius marcats en aquesta avaluació es podien mantenir amb la nova metodologia proposta. Tant l'estudi de gabinet amb l'anàlisi de tota la informació generada arran de l'execució d'aquest projecte, com la realització d'entrevistes amb alguns dels actors claus, proporcionà la suficient informació i elements d'anàlisi per a garantir la qualitat de l'avaluació tal com es va plantejar en els TdR.

Així doncs l'avaluació s'ha dividit en 3 fases:

Fase 1. ESTUDI DE GABINET.

En la proposta de treball presentada a InteRed i l'ACCD contemplava iniciar la fase 1 de l'avaluació amb l'estudi de gabinet. L'objectiu d'aquesta primera fase ha estat:

- Revisió de la documentació del projecte presentat, així com de les eventuais modificacions aprovades, informes de seguiment i finals (tècnics i econòmics) i totes les fonts de verificació disponibles. La documentació proporcionada per InteRed ha estat la següent: formulació del projecte (inclou, reformulacions i modificacions aprovades); primeres versions dels informes finals de l'ACCD i Ajuntament de Barcelona; fonts de verificació (informe d'autodiagnòstic, estratègia i agenda política, informe de pobresa del temps, informe d'anàlisi d'audiència, entre d'altres)
- Acotació de l'àmbit d'avaluació, ajustant-se als recursos disponibles.
- Disseny de les eines metodològiques qualitatives per a la recollida, processament i anàlisi de la informació, ajustades a les circumstàncies
- Identificació dels informants claus i disseny del pla de treball de camp que inclou cronograma, pla de treball i disseny metodològic.
- Tota la informació recollida ha estat analitzada i ha permès iniciar una primera avaluació qualitativa del projecte.

Fase 2. TREBALL DE CAMP (ONLINE)

Com ja hem explicat anteriorment aquesta fase ha quedat condicionada per la declaració de l'estat d'alarma a Espanya. Tot i així s'ha pogut realitzar entrevistes semiestructurades de caràcter telemàtic amb actors principals claus del projecte. Durant la primera quinzena de maig es van dur a terme entrevistes als actors següents:

- InteRed. Emilio Romero, com a coordinador del projecte
- Nines Alquézar, com a tècnica del projecte, vinculada a l'estudi de pobresa del temps
- RedMGD. Sara Cuentas i Arlene Cruz. Dinamitzadores del procés d'autodiagnòstic i impulsors de l'agenda i estratègia política
- Cooperativa Bruna. Denis Nadal. Director de producció del documental "Al otro lado del cuidado" i de l'exposició vinculada.
- IQ. Silvia Carrillo i Cooperativa Esberla. Patricia Bertolín.

L'objectiu final ha estat la recollida de propostes de millora, recomanacions i lliçons apreses que siguin útils per a cadascun dels actors rellevants que han participat en l'execució d'aquest projecte.

Fase 3. ELABORACIÓ INFORME FINAL

Es va procedir a elaborar l'informe final en base a tota la informació recollida en les dues primeres fases de l'avaluació.

4. ANÀLISI I INTERPRETACIÓ DE LA INFORMACIÓ RECOPIlada I RESULTATS DE L'AVALUACIÓ

La informació recollida durant tot el procés d'avaluació, tant en la fase d'estudi de gabinet com en la de treball de camp ha permès elaborar la següent anàlisi d'acord amb els criteris d'avaluació definits en els TdR.

- **Pertinença i rellevància**

No hi ha millor termòmetre per avaluar la pertinença i la rellevància d'aquest projecte que els tres principals productes resultants de l'execució del projecte: l'autodiagnòstic, l'estudi de pobresa del temps, i el documental. Tots tres productes reflecteixen perfectament la vulnerabilitat de les titulars de drets del projecte, dones migrades que treballen a la llar i en el context de les cadenes globals de les cures a Catalunya en condicions abusives.

El disseny del projecte va prioritzar donar veu a persones habitualment invisibilitzades. Aquest ha estat clarament un dels encerts del projecte i que ha permès, sense intermediaris, sentir i llegir la realitat diària de dones migrades que viuen a Catalunya. Les propostes metodològiques escollides han estat fonamentals per a, per una banda, aconseguir que grups de persones habitualment silenciades tinguessin l'oportunitat d'expressar-se lliurement en espais i entorns còmodes, i, per l'altra, donar prioritat a aquestes veus per sobre d'estudis, informes, dades fredes que, malgrat ser complementàries i enriquidores per dimensionar la problemàtica, no permetien trencar la barrera de silenci existent entre aquest grup de dones migrades i la resta de la societat catalana. En el cas de l'activitat relacionada amb l'elaboració d'un auto diagnosi ha estat essencial fer-ho a través d'una metodologia feminista i de-colonial creat específicament per la RedMGD, entitat coordinadora d'aquesta activitat.

Estem parlant d'un volum important de persones que es dedica a les cures a Catalunya, unes 90.000 persones, majoritàriament dones. D'aquestes, aproximadament 47.000 són treballadores de la llar de nacionalitat estrangera. El projecte ha permès per tant visibilitzar les condicions personals, laborals i socials d'un col·lectiu a través de la veu directa de dones de diferents orígens i sensibilitats però que les uneix les mateixes vulnerabilitats. També ha estat un encert recollir veus diferents de procedència geogràfica diversa i que viuen i treballen a les quatre províncies catalanes.

També ha estat pertinent obrir espais perquè la ciutadania pogués conèixer aquestes realitats. La realització de formacions sobre ètiques de les cures en espais públics de Barcelona, per exemple, en centres de districte, centres culturals o casals de la gent gran, han estat reforçant tota la línia de sensibilització recollida principalment en el Resultat

2 del projecte.

La idea inicialment prevista en la formulació d'implicar a entitats i titulars de drets de Bolívia i República Dominicana especialment en la realització de la investigació sobre pobresa del temps, era encertada. Moltes de les dones migrades que a Catalunya treballen en temes de cures són d'aquests dos països, on a més la cadena global de cures és molt important. Finalment la forta crisi política a Bolívia al 2019 i una mala identificació d'actors a República Dominicana han impossibilitat continuar amb les accions previstes, però són circumstàncies excepcionals.

17

El projecte també respon a la voluntat expressada per l'ACCD en les seves línies estratègiques de treball orientat a la construcció metodològica del marc lògic amb una perspectiva d'EGiBDH, on es posa al centre del projecte el desenvolupament de les persones, les relacions de gènere i els Drets Humans. L'EGiBDH com a marc conceptual, estratègic i metodològic es troba present clarament en el disseny del projecte, i també en els resultats obtinguts després de mesos de treball. L'autodiagnòstic coordinat per la RMDG és un bon exemple de treball que cerca analitzar i eradicar les causes estructurals que provoquen la vulneració de Drets Humans, la discriminació envers les dones i les desigualtats.

La trajectòria d'InteRed dels darrers anys avala la pertinença de la seva aposta per aquest projecte i les seves línies de treball, amb un especial enfocament vers la igualtat de gènere, l'ètica de les cures o l'enfortiment d'una ciutadania crítica i corresponsable.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una pertinència i rellevància alta.

- **Coherència**

La proposta encaixa perfectament tant en la missió/visió d'InteRed i l'ACCD, fet que ha afavorit la seva execució. La consistència del projecte en el marc lògic és elevat, ja que els tres resultats previstos i les accions corresponents contenen elements que es retroalimenten i que feien interessant veure com es desenvoluparien les accions i encaixarien. Les activitats varen ser dissenyades per dirigir-se a tres perfils diferents de titulars de drets: grup de dones migrades, ciutadania en general, i xarxa d'InteRed.

Les dificultats detectades en la coordinació i gestió d'algunes activitats ha fet que tinguem dubtes respecte l'encaix de les mateixes si no es prenen mesures per, en la segona fase del projecte, millorar-ne la retroalimentació i no convertir les activitats en espais tancats i estancs. No es pot entendre l'informe de pobresa del temps sense l'autodiagnòstic del grup de dones migrades, i a la inversa. Tanmateix les formacions i tallers de sensibilització s'enriqueixen molt dels coneixements adquirits amb els dos

informes generats o amb la realització del documental *Al otro lado del cuidado*.

El projecte és coherent amb la missió/visió d'InteRed, així com amb la de l'ACCD, que estan dirigides a la defensa de la justícia social, l'equitat de gènere i la sostenibilitat social. El propi objectiu específic del projecte «*Promoure la corresponsabilitat en Catalunya en les tasques de cures des del qüestionament a la cadena global d'explotació de dones migrades i/o refugiades*» n'avalua la disposició conceptual de tot el projecte plasmat en la matriu de planificació

18

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una coherència mitja – alta.

- **Cobertura**

Hi ha hagut una cobertura desigual en les activitats previstes, tant en termes quantitatius com per la tipologia de destinataris directes i/o indirectes. La matriu de planificació marcava clarament quins eren els objectius en relació a la cobertura del projecte. Exposarem quatre exemples diferents que demostren aquesta disparitat de criteri.

En l'activitat de sensibilització en ètica de les cures amb igualtat de gènere i metodologia dansa moviment teràpia s'esperava la formació de 80 persones, però finalment només es va arribar a 45 persones en el decurs de 7 tallers formatius. Si les expectatives ja no eren molt altes en relació al nombre de persones que podien assistir respecte el número de tallers previstos, i que es plantejava realitzar aquests tallers a les quatre capitals catalanes -fet que a priori hauria d'estimular la participació d'un major nombre de persones- el resultat tenint en compte els recursos destinats són baixos i hauria de ser motiu de reflexió.

La realització de l'estudi sobre pobresa del temps va rebre una cobertura menor de la que mostra la formulació del projecte. L'aposta era fer un estudi no només centrat a Catalunya, sinó obert a altres realitats i mirades que coincidien, a més, amb la procedència d'algunes de les titulars de drets amb les que s'ha treballat aquest projecte. Poder incloure a l'estudi les mirades de ciutadanes bolivianes i dominicanes era enriquidora, però la crisi política que va esclatar a Bolívia amb la sortida forçada del President Morales i que s'ha arrossegat fins l'actualitat, així que una mala identificació d'actors a República Dominicana varen impedir poder realitzar les activitats tal i com estaven dissenyades. En ambdós casos no es va poder redreçar la situació i això va tenir un impacte directe sobre el treball d'investigació i recerca.

Per contra, les activitats relacionades amb la realització de l'autodiagnòstic va rebre una cobertura molt alta, tant durant la recollida d'informació a Girona, Lleida i Tarragona per

part de RedMGD com, posteriorment, durant la presentació pública de l'informe que, conjuntament amb la visió del documental «*Al otro lado del cuidado*», es va presentar a la seu de LaFede.cat.

Per últim, durant el projecte es van realitzar algunes activitats de sensibilització que no estaven previstes inicialment. Destaca per exemple la realització de xerrades-col·loqui sobre la cadena global de cures, i diverses temàtiques vinculades als drets sexuals i reproductius i a drets de les dones, a 3 centres educatius a Barcelona, que varen comptar amb la participació activa de 195 alumnes.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una cobertura mitja.

- **Participació**

Les dificultats de participació de les dones migrades en tots el processos oberts de treball dissenyats en el projecte han existit. No s'han complert les expectatives previstes en la formulació malgrat la bona voluntat i la bona identificació del col·lectiu meta. Les dificultats d'assistència continuada als tallers han estat constants, fruit de la manca de temps lliure de moltes de les dones migrades en el cas d'algunes activitats, ja que són o treballadores internes o les seves condicions laborals són tan extremes que pràcticament no tenen temps lliure. S'ha de destacar la feina realitzada per RedMGD, i la resta d'actors involucrats en l'execució del projecte per intentar adequar el seus horaris a la de les dones migrades. Això ha tingut una triple impacte per al projecte: no s'ha pogut arribar a tots els llocs que es volia arribar, les facilitadores d'algunes de les activitats previstes han tingut dificultats per realitzar les tasques previstes, i s'han endarrerit temporalment algunes de les activitats previstes, havent de reubicar-les en altres moments i espais.

Malgrat tot, la participació activa de les dones assistents als tallers o a les formacions, així com a les entrevistes realitzades per a algun dels estudis previstos ha estat molt alta. Aquesta és, sense dubte, una de les fortaleeses del projecte, donar veu i visibilitat a moltes de les titulars de drets identificades en aquest projecte. L'acte de presentació tant de l'autodiagnòstic com del documental celebrat a la seu de Lafede.cat va confirmar la importància de donar veu a les dones migrades, subjectes de dret del projecte.

En relació a l'estudi de pobresa del temps, proposta liderada per IQ i Esberla, o la realització del documental de Bruna que ha comptat amb la participació de MMD s'ha constatat algunes friccions entre aquesta associació i la RedMGD, qui ha liderat el procés de creació de l'autodiagnòstic. Des de InteRed es va resoldre aquesta falta d'entesa entre entitats separant l'activitat de l'estudi de pobresa del temps, el documental, de l'activitat de l'autodiagnòstic que liderava RedMGD. Creiem que es va optar per resoldre

d'una forma pràctica aquest problema, però creiem que vist en perspectiva ha generat una disfuncionalitat en el projecte, ja que aquestes activitats estan clarament vinculades, i es retroalimenten. La mediació d'InteRed serà fonamental en la segona fase, facilitant i coordinant el treball conjunt entre totes les entitats i les titulars de drets, que haurien de treballar en la mateixa direcció.

En relació a les activitats de sensibilització i formatives realitzades durant tot el projecte, vinculades al resultat 2 “Potenciada la generació de noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures amb mirada global”, s’han complert amb escreix les expectatives previstes inicialment, segons les dades dels informes aportats per InteRed.

20

Com a punt més positiu destacar la gran participació i acollida que va tenir la presentació de l'autodiagnòstic i del documental que es va realitzar a la seu de Lafede.cat. En el cas d'altres actors sí que hi ha hagut un grau d'apropiació alt. Es destacable a més el grau d'implicació i sensibilitat vist a l'hora de treballar amb el col·lectiu de dones migrades, tot entenent i assumint l'alt grau de vulnerabilitat que tenen. Els principals productes resultats d'aquest projecte, tant l'autodiagnòstic, com el documental, i en menor mesura l'estudi de pobresa, són elles, les titulars de drets, les dones migrades treballadores de llars, les protagonistes indiscutibles de les accions. Són les seves veus i reivindicacions les que se senten i llegeixen.

Tot aquest anàlisi però ha quedat limitat per impossibilitat de l'equip avaluador d'entrar en contacte amb algunes de les dones migrades titulars de drets donada la situació d'excepcionalitat viscuda al país, tal com s'ha explicat amb anterioritat en altres punts d'aquest informe.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una participació mitja.

- **Eficàcia**

Resultat 1. *Dones migrades cuidadores com a titulars de drets amb capacitats enfortides per a la participació social i política.* Totes les activitats s’han realitzat assolint els objectius plantejats. Destaca principalment l’elaboració de l'autodiagnòstic del qual en destacaríem la gran participació que hi ha hagut en el mateix, a més de donar veu de forma directa a les dones migrades que treballen en cures, document complementat a més amb una estratègia d’incidència i una agenda política que hauran de ser desplegades en una segona fase del projecte.

Resultat 2. *Potenciar la generació de noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures amb mirada global.* Centrada

bàsicament en activitats de sensibilització i donada la baixa participació en algunes d'elles no s'ha fet un bon diagnòstic dels interessos d'una part de la ciutadania que habitualment és receptiva als missatges en defensa dels drets humans i dels drets de les dones, o no s'ha fet una bona difusió dels actes. Segurament aquestes formacions tindrien més sentit un cop desplegada l'activitat de incidència política i sensibilització que tot just s'inicia arran de la publicació i presentació dels informes d'estudi de la pobresa del temps, l'autodiagnòstic o el documental sobre cadena global de cures. Un cop revisada la matriu de planificació i vistos els resultats creiem que algunes de les activitats havien d'haver-se dissenyat i planificat per a una segona fase del projecte, com a reforçament del desplegament de l'agenda política i de l'agenda de comunicació del projecte.

Resultat 3. Enfortiment institucional i d'entitats participants per guanyar capacitats a partir dels processos de recerca, sistematització, coordinació i avaluació participatives sobre la falta de cures en la nostra societat, i des d'un enfocament d'Educació per a la Ciutadania Global. Creiem que s'ha produït un assoliment important de totes les activitats desplegadas en aquest resultat. Les entrevistes realitzades però, han demostrat la necessitat de millorar els mecanismes de coordinació del projecte i de teixir complicitats entre totes les entitats que formen part d'aquest projecte.

Els indicadors utilitzats per mesurar el grau de compliment dels resultats i activitats han estat clars en tot el disseny del projecte, fet que n'ha facilitat el seguiment.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una eficàcia mitja – alta.

- **Eficiència**

En termes generals valorem positivament la relació equilibrada existent entre els recursos obtinguts i els recursos destinats. La nota discordant la trobem en aquelles activitats que han tingut un grau de participació molt baix. Caldria fer una reflexió sobre si els recursos destinats per a la seva celebració han valgut la pena en relació amb els beneficis obtinguts quant a persones sensibilitzades i formades.

Sobre altres factors, especialment de coordinació i de comunicació totes les parts coincideixen en destacar les dificultats de coordinació que hi ha hagut en alguns moments, entre altres perquè implicava un grau de complicitat que ha costat trobar al tractar-se d'organitzacions molt diferents en estructura i en formes de treball. També s'ha trobat a faltar un protocol de coordinació i gestió, així com mecanismes de resolució de conflicte en el disseny del projecte.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una eficiència mitja – baixa.

- **Impacte**

Malauradament no disposem de tota la informació necessària per avaluar aquest criteri. L'impacte real no es podrà mesurar fins que s'hagi desplegat del tot l'estratègia de comunicació i difusió iniciada en aquesta primera part del projecte, i l'agenda i estratègia política resultant de la realització de l'autodiagnòstic per part de la RedMGD comenci a donar, o no, els seus fruits.

En tot cas sí que podem afirmar que, en base a l'anàlisi de mitjans elaborat per InteRed hi ha hagut un fort impacte en mitjans de comunicació i xarxes d'algunes de les activitats realitzades durant el decurs del projecte. La nombrosa assistència a l'acte de presentació de l'autodiagnòstic i la visió del documental, i les reunions mantingudes amb algunes autoritats públiques són, a més, una mostra de l'interès que algunes activitats i accions del projecte han despertat en una part molt concreta de la societat.

No ens ha estat possible valorar l'impacte del projecte en les titulars de drets, especialment les dones migrades treballadores de la llar, per les raons esmentades en anteriors apartats relacionats amb l'estat d'alarma i la crisi sanitària provocada per la COVID-19.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut un impacte mitja – baixa, puntuació condicionada a trobar-nos en una primera fase del projecte.

- **Sostenibilitat**

Com a debilitats, i que pot afectar el futur del projecte, les divergències entre alguns dels actors, fet que pot portar dificultats a l'hora d'encarar la segona fase o de plantejar nous projectes i horitzons professionals.

També destaquen la poca apropiació per part de la ciutadania en general de les demandes del col·lectiu, fet que força a replantejar la política de comunicació e incidència a desenvolupar en la segona fase. És necessari enfortir el teixit associatiu i personal que envolta al grup de dones treballadores.

El fet que el projecte estigui focalitzat en un grup concret (dones migrades) i que la gran majoria geogràficament pertanyin a la mateixa regió pot desincentivar l'apropament d'altres possibles aliades i aliats.

Algunes de les propostes recollides tant a l'estudi de la pobresa del temps com a l'autodiagnòstic no són realitzables ni a curt ni a mig termini, i d'altres que necessitarien

més concreció. Dos exemples diferents, podria ser la demanda de supressió de la llei d'estrangeria o les millores en les xarxes de transport. Això podria debilitar la capacitat d'acció i d'incidència de la proposta.

Sense dubte la gran potencialitat del projecte són les mateixes dones migrades. Són persones lluitadores que porten anys reclamant els seus drets, amb una fortalesa impressionant que ha de ser visibilitzada de forma constant, fet que a més les empoderaria encara més per fer front a un futur cada vegada més difícil. L'actual crisi social i econòmica provocada per la pandèmia de la COVID-19 serà una prova de foc per la sostenibilitat del projecte i la capacitat d'implicació de les titulars de dret del projecte, en especial les dones migrades, en les accions que haurien de realitzar-se en una segona fase.

Les limitacions del projecte a més, estan associades a modificar estructures administratives i legals que acostumen a ser lentes. També, en aconseguir implicar a la societat civil en la solució d'una problemàtica que, en part, en són responsables.

Podem concloure que el projecte avaluat ha tingut una sostenibilitat mitja – alta.

En resum:

Criteris d'avaluació	Resultats
Pertinència/Rellevància	Alta
Coherència	Mitja-Alta
Cobertura	Mitja
Participació	Mitja
Eficàcia	Mitja-Alta
Eficiència	Mitja-Baixa
Impacte	Mitja-Baixa
Sostenibilitat	Mitja-Alta

5. CONCLUSIONS

Visibilitzar les invisibles de la societat, aquest ha estat el gran èxit d'un projecte que, en una primera fase, ha permès iniciar el camí per a què elles, les invisibles, pugin canviar un sistema que les explota, les precaritza i que no les reconeix com a ciutadanes en molts aspectes. Dones invisibles que, per contra, són imprescindibles per una part de la societat que necessita la fortalesa, experiència vital i professional, per dedicar-se a cuidar els familiars d'altres. El projecte està posant sobre la taula la realitat de milers de persones que viuen a Catalunya moltes vegades en condicions precàries. Dones migrades que configuren el sistema global de cures de la qual en som responsables.

24

El disseny del projecte *Visibilitzant la cadena global de cures* ha estat ben enfocat, contribuint de forma general al compliment dels resultats previstos dins la proposta dissenyada.

Es fa necessari revisar el model de gestió del projecte, una vegada constatada les dificultats de coordinació i de creació de xarxes que permetin sumar a la proposta altres actors de la societat civil, institucions i administracions públiques essencials per poder teixir complicitats que enforteixen les demandes de canvi necessàries per fer front al repte que suposa canviar un model econòmic i social que, en l'actualitat, perjudica clarament a un determinat col·lectiu. La segona fase del projecte permetrà revisar i reorientar aquells desajustaments, lògics també, que han aflorat durant la primera fase del projecte, objecte d'aquesta avaluació.

El punt de partida una vegada ha finalitzat el projecte és molt positiu, especialment per la creació de documents que són peces fonamentals per afrontar el repte de posar sobre l'agenda pública una realitat amagada. Tant l'informe de pobresa del temps, l'autodiagnòstic sobre la cadena global de cures, com el documental, són 3 productes que per si mateixos donen veu a dones migrades treballadores de llars. Però tant l'informe de pobresa del temps com l'autodiagnòstic han de ser revisats, actualitzats i fer-los més accessibles per a un públic més generalista. L'objectiu, fer-lo còmplice de les reivindicacions que exigeixen la suma de molts per canviar-ho tot. La difusió d'aquests productes ha estat desigual. L'èxit de convocatòria de la presentació pública de l'autodiagnòstic i el documental són una bona senyal de que és un tema que pot generar complicitats.

No ens ha estat possible mesurar l'impacte del projecte, més enllà de l'alta o baixa assistència a les activitats previstes. És massa d'hora per fer-hi una valoració quantitativa i qualitativa de l'impacte del projecte. La segona fase, en la qual està previst que es desenvolupi una estratègia d'incidència política i una estratègia de comunicació

específica, hauria de permetre valorar amb nous indicadors l'impacte real del projecte. La crisi sanitària generada per la COVID-19 n'ha impedit recollir les impressions de les titulars de drets del projecte, les dones migrades treballadores de la llar. Una lectura de l'autodiagnòstic o la visió del documental però, ens ha permès copsar, encara que sigui de forma indirecta, la força amb la qual aquestes dones migrades, afronten el futur i la necessitat de recuperar les seves vides com a dones en un entorn masclista i classista.

El projecte ha estat alineat tant amb les línies d'intervenció i estratègiques dels finançadors, així com d'InteRed.

Malgrat aquestes forteses, ens preocupa que el projecte pugui acabar derivant en una proposta que es tanqui en si mateixa. El risc està en no entendre que la incidència política és la suma d'actors i mirades. Aquí InteRed haurà de tenir un paper protagonista per trencar barreres i teixir complicitats entre diferents actors que necessiten entendre's per portar l'agenda política a l'agenda pública. La importància de teixir xarxes, col·laborar, cercar suports externs, resultarà imprescindible si es vol garantir la sostenibilitat del projecte i augmentar-ne els resultats i, per tant, l'impacte.

Serà important fer un exercici intern de reflexió i d'avaluació per saber perquè costa tant arribar a la ciutadania i obrir-ne espais de debat i reflexió. Fa falta ser més didàctic i adoptar una posició menys bel·ligerant en la defensa dels propis interessos. L'objectiu no és només denunciar una realitat, sinó sumar actors i mirades per anar de la mà per transformar la societat. La importància del reconeixement, ha estat la gran fita d'aquest projecte, donant veu directa a aquelles dones, migrades, cuidadores, que n'havien quedat excloses. La finestra d'oportunitat que s'obre davant la gegantina crisi econòmica i social provocada per la COVID-19 haurà de ser treballada i avaluada. Justament les principals perjudicades de la situació actual n'ha estat les mateixes dones migrades que han estat titulars de dret d'aquest projecte.

6. LLIÇONS APRESES

- L'establiment de mecanismes de coordinació s'han de fer des de l'inici del projecte i n'ha de ser assumida per tots els actors participants en el projecte. No només evitarà futurs conflictes sinó que permetrà que tothom, sigui quin sigui el seu paper en el projecte, sigui una part fonamental del mateix. Si no funcionen aquests mecanismes de coordinació, és important fer-ne una revisió i actualitzar-ne els acords i els mecanismes de treball i rendició de comptes.
- És vital teixir una xarxa d'institucions públiques, organitzacions socials i membres de la societat civil que acompanyin tot el procés d'execució del projecte, sumant complicitats que apropin la problemàtica o l'estat de la qüestió sobre el que es treballa més enllà de la pròpia xarxa inicial del projecte. Per fer-ho cal, també, superar línies vermelles. També és necessari que en aquesta xarxa hi siguin entitats o persones que treballen amb una mirada diferent però que es complementa perfectament amb el projecte. Per exemple, és necessari treballar amb entitats o persones de defensa de drets humans, o especialitzades en migracions .
- La pobresa del temps és un concepte que ens afecta a totes i tots, no només a les dones migrades. Aquest fet pot servir com a estímul per aconseguir que més persones s'hi sumin a les reivindicacions de disposar de més temps de qualitat.
- Es fa necessari potenciar la comunicació de la feina feta. Obrir-la a altres col·lectius i realitats. Tancar-se en un mateix és contraproductiu. És imprescindible atreure a la ciutadania.
- Cal revertir la invisibilitat de la situació de vulnerabilitat de les dones migrades, especialment de les dones migrades que treballen en temes de cures, i cal fer-ho en tots els espais possibles.
- És necessari fer una avaluació continuada dels processos oberts, ja sigui per corregir desviacions com per aprofitar aquelles finestres d'oportunitat que s'obrin.
- Tenint en compte la naturalesa política i de denuncia del projecte, cal que les relacions amb els mitjans siguin imprescindibles des d'un principi.
- Una proposta política ha de tenir clar quins són els seus objectius, què vols canviar, a qui et dirigeixes, com ho faràs, i marcar els recursos i temps que necessites per aconseguir-ho. Com més aterrades siguin les propostes més clara serà la incidència política que en faràs.

- La incidència política té més força quan les fas acompanyada d'altres actors que enforteixin les teves reivindicacions. La cooperació entre institucions i altres actors resulta imprescindible.
- Els imprevistos no són controlables. L'actual pandèmia de la COVID-19 o les crisis polítiques que hi ha hagut a Amèrica Llatina en 2019, i ambdós casos han afectat directament al projecte, són un exemple. La conformació d'un gabinet de crisi que facilités el monitoratge i la presa de decisions n'ha resultat vital.
- És important aprofitar els espai oberts ja construïts. La feina que durant anys han fet altres entitats e institucions, encara que sigui des d'una òptica diferent, pot ésser molt enriquidora.
- És important adaptar-se a la realitat dels col·lectius amb els quals es treballa, especialment si valorem l'apropiació per part d'aquests col·lectius del treball realitzat, i aquest projecte ha fet un esforç considerable en aconseguir-ho.
- A vegades no és necessari interpretar el que algú pensa, sent, reivindica, denuncia, demanda. Tant l'autodiagnòstic, com el documental com l'informe sobre la pobresa del temps són un bon reflex del que és donar veu directament a qui té alguna cosa a dir.
- La confiança és molt difícil de guanyar, i molt fàcil de perdre. El treball amb un col·lectiu com el de les dones migrades que treballen en cures n'és un exemple de l'important treball de camp que s'ha fet.

7. RECOMANACIONS

S'ofereixen a continuació les recomanacions per a la continuïtat del projecte.

Comunicació general del projecte

- Revisió i actualització del pla de comunicació, així com del pla de mitjans en la segona fase del projecte. Cal tenir clars quins són els objectius que es volen comunicar, i a qui es volen comunicar. Es recomana una actualització dels indicadors per mesurar l'impacte comunicatiu de les accions i dels productes resultants del projecte, fent una distinció entre l'impacte a xarxes socials com en mitjans clàssics (ràdio, premsa).
 - *Dirigit a Coordinació del projecte.*
- Intered hauria de tenir un dossier de treball específic amb tots els productes desenvolupats amb aquest projecte (document d'autodiagnòstic, document de pobresa del temps, exposició i documental). En el cas dels dos documents d'investigació, caldria elaborar una versió executiva, i reduïda, per fer-la més atractiva. També seria necessari fer una traducció dels documents al castellà, ja que part de la proposta d'incidència hauria de fer-se a nivell estatal. Aquesta carpeta podria ser enviada a institucions públiques i privades rellevants, o com a carta de presentació en reunions emmarcades dins les estratègies d'incidència i de sensibilització previstes.
- Dins del pla de comunicació, podrien realitzar-se algunes accions de sensibilització i d'incidència política. Com a suggeriment, una primera opció podria ser escriure articles d'opinió o tribuna per ser publicats a mitjans de comunicació sensibles amb la problemàtica o amb propostes de contingut socials importants. Opcions a nivell estatal i català: El Diario, La Marea, El Salto, CTXT o Sentit Crític. L'objectiu seria per una banda donar a conèixer la realitat de les dones migrades que treballen en cures i, per l'altra, incidència política pública.
- La situació d'excepcionalitat generada per la crisi de la COVID-19 obliga a tothom a potenciar la comunicació online, en detriment de la presencial. Es recomana potenciar que les activitats en la segona fase del projecte siguin virtuals, adaptant-se a les circumstàncies.
- Potenciar la difusió dels materials, per exemple, tema de cures, tenint en compte el context actual pandèmia: teletreball, conciliació laboral, etc. Pensar com adequar-ne la difusió i/o formació.

Sobre el documental «Al otro lado del cuidado»

- Realitzar un pla de difusió específic per al documental. Es recomana aprofitar aquest

producte per enfortir el treball que fa InteRed en el teixit social a Catalunya i la resta d'Espanya. Valorar la possibilitat d'utilitzar el documental a escoles per activitats de sensibilització i a centres cívics a Barcelona, per treballar alguns dels temes que ofereix el documental. Serà necessari realitzar un bon diagnòstic de qui es vol sensibilitzar. Valorar presentar el documental a festivals específics. Donar visibilitat a la feina que realitza MMD, són la veu i la cara del documental.

- *Dirigit a Intered, MMD i Bruna Cooperativa.*

Sobre l'exposició «Al otro lado del cuidado»

- Sobre l'exposició, la pandèmia ha impedit realitzar activitats amb ella. Recomanem reactivar les activitats previstes, fent especials incidències en aquells espais públics (biblioteques, centres cívics, etc.) subjectes de debat, per exemple, en zones urbanes bones. Caldria fer un treball de selecció prèvia. Donar visibilitat a la feina que realitza MMD, són la veu i la cara del documental.

- *Dirigit a InteRed, MMD i Bruna*

Sobre l'autodiagnòstic «Cuidar para sostener la vida»

- Realitzar un pla de difusió específic de l'autodiagnòstic. Per fer-ho seria important elaborar un resum executiu del mateix, i que es faci amb un llenguatge menys acadèmic que faciliti l'entesa per part del públic general.

- *Dirigit a InteRed i RedMGD*

- Elaborar un document executiu de l'autodiagnòstic, que el faci més accessible per tot tipus de ciutadà on es recullin algunes de les veus més significatives que han participat en el treball, així com una versió resumida de les conclusions i principals recomanacions derivades del treball.

- *Dirigit a InteRed i RedMGD*

- Algunes de les recomanacions recollides en els documents demanen suprimir o erradicar alguna llei vigent. Seria necessari proposar alternatives, no té sentit fer certes demandes sense alguna contraproposta.

- *Dirigit a RedMGD*

- Es fa necessari aclarir conceptes. Què es denuncia, què es demanda, a qui es dirigeix aquestes demandes i que propostes de millora o solució es plantegen. L'estratègia hauria d'anar acompanyat d'una planificació d'execució.

- *Dirigit a RedMGD*

- És urgent la recerca d'aliances per dur endavant l'estratègia política. És important generar complicitats tant amb altres organitzacions de la societat civil com de la ciutadania.

- *Dirigit a InteRed i RedMGD*
- Seria positiu realitzar una reavaluació dels 3 documents (auto diagnosi, estratègia política i agenda política), valorant quines propostes polítiques són assolibles i quines no. Seria interessant rebre assessorament d'organitzacions que es dediquin a temes d'incidència política o buscar consultors que els pugin acompanyar en els primers passos.
 - *Dirigit a InteRed i RedMGD*
- És necessari trobar l'equilibri entre l'agenda i l'estratègia. La sensació de que no estan vinculades és important.
 - *Dirigit a RedMGD*
- En una agenda i estratègia política cal definir clarament a qui va dirigit/des la/les proposta/es. Suggerim realitzar un mapatge d'actors per conèixer quins seran els interlocutors, establir objectius de comunicació i d'incidència política.
 - *Dirigit a RedMGD i InteRed*
- L'estratègia ha de ser monitorada Establir mecanismes de coordinació i gestió per fer seguiment i avaluació continuada de la mateixa. També és necessari marcar quins temps es marca per desenvolupar l'estratègia i les accions previstes
 - *Dirigit a RedMGD i InteRed*
- Per impulsar l'agenda política és necessari sumar sinergies amb altres organitzacions i sumar sensibilitats, també des de l'àmbit governamental, a nivell local, regional i nacional. No es podrà portar a terme cap agenda des de la solitud. Necessitem trencar barreres, pròpies i alienes. Necessitat de buscar socis i aliances.
 - *Dirigit a InteRed i RedMGD*
- L'estratègia no explica com s'aconseguirà implicar a la societat civil, en aquest cas la catalana, a la causa. Sense demanda civil, és molt difícil que hi hagi canvi. L'estratègia està bàsicament dirigida a administracions públiques i mitjans de comunicació. Es recomana plantejar propostes per implicar a la societat civil-
 - *Dirigit a RedMGD*
- L'autodiagnòstic té una gran vàlua en tant que ha aconseguit donar veu de forma directa a qui habitualment s'invisibilitza. Tant l'estratègia com l'agenda política no visualitza el valor afegit de l'autodiagnosi, recomanem trobar formules per visibilitzar de forma directa aquestes veus.
 - *Dirigit a RedMGD*

- Aprofundir les aliances amb altres institucions i organitzacions que s'han creat durant l'execució del projecte. La presència de Rita Bosaho, directora general per la Igualtat de Tracte i Diversitat Ètnic Racial del govern espanyol a la presentació de l'informe de l'autodiagnosi en seria un exemple de finestra d'oportunitat. L'estratègia i agenda política que s'han realitzat són un bon punt de partida.

Dirigit a InteRed, MMD i RedMGD

31

Sobre l'informe «La pobresa de temps. Vincle amb la cadena global de cures»

- Elaborar un pla de difusió, establint objectius, indicadors, planificació i cronograma d'execució.
 - *Dirigit a InteRed*
- Tant el document d'autodiagnosi com el de pobresa del temps són documents complementaris. Seria important vincular ambdós documents, per exemple, sumant algunes de les propostes del document de pobresa del temps en l'estratègia política de l'autodiagnòstic. Cal que les organitzacions impulsores de les mateixes n'assumeixen els dos documents com a propis.
 - *Dirigit a InteRed i Red MGD*
- L'estudi de pobresa del temps explica no només la realitat de Catalunya, sinó també la de l'origen de bona part de les dones migrades de l'estudi. Valorar la possibilitat de difondre el document, també en origen (per exemple, alguns països d'Amèrica Llatina) i, per tant, cercant aliances amb entitats d'allà que treballin amb una problemàtica semblant a la catalana i trobar sinergies i complicitats. Per fer-ho, seria interessant dimensionar el mateix concepte de pobresa del temps, fet que permetria adaptar-lo a altres realitats i entorns, facilitant l'interès d'altres col·lectius i sensibilitats.
 - *Dirigit a InteRed*

Finançadors (ACCD i Ajuntament de Barcelona)

- És important que tant l'ACCD com la Direcció de Justícia Global i Cooperació de l'Ajuntament de Barcelona n'assumeixin les demandes del col·lectiu de dones cuidadores migrades.
- Assumir un paper proactiu com a actor d'incidència dins les seves institucions amb un doble rol: intern, vers altres àrees fora de la cooperació/educació pel desenvolupament, per exemple, treball social, igualtat o treball; extern, vers la ciutadania, de la mà de les institucions promotores del projecte.

- Assumir un paper d'intermediació vers el govern central, qui té les competències en algunes de les demandes de l'estratègia política resultant de l'informe d'autodiagnòstic

Per a tots els actors

- Impulsar la creació d'una mesa de diàleg on es reuneixin totes les organitzacions que treballen en el tema de cures. Una taula de diàleg que hauria de ser igualitària e inclusiva, i on tinguessin veu totes les veus. S'hauria de definir prèviament els objectius d'aquesta taula i convidar a institucions i organitzacions a sumar-s'hi.
- Avaluar conjuntament l'actual model de gestió per a millorar la coordinació i gestió en la segona fase del projecte.
- Les circumstàncies excepcionals viscudes arran de la crisi sanitària i social provocada per la COVID han tingut un impacte directe sobre les titulars de drets del projecte. Aquesta situació d'excepcionalitat no es revertirà en els propers mesos. Recomanen establir un gabinet de crisi permanent específic per monitorar i avaluar en els propers mesos aquesta situació i, si s'escau, adaptar-ne la segona fase del projecte a les circumstàncies.

8. ACRÒNIMS

ACCD Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

CAD Comitè d'Ajuda al Desenvolupament

EpD Educació pel Desenvolupament

EPDCG Educació per al desenvolupament i la ciutadania global

IQ Associació Institut Quotidiana

IR Intered

MMD Mujeres Migradas y Diversas

TdR Termes de Referència

Red MGD Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament

9. ANNEXOS

- TDR
- Proposta metodològica
- Informe treball de camp

Termes de referència.
Avaluació final externa del projecte:

“Visibilitzant la cadena global de cures”.

Fundació InteRed.

Localització: Catalunya.

Període d'execució:

3 de desembre 2018 a 29 de febrer de 2020.

INDEX

1. JUSTIFICACIÓ I ANTECEDENTS

1.1. Introducció

El projecte que porta per títol Visibilitzant la cadena global de cures s'ha executat durant el **període** comprés entre el 3 de desembre de 2018 i el 29 de febrer de 2020, arreu de 3 de les 4 demarcacions provincials (Barcelona, Lleida i Girona) del territori català i tenint com a principals actors implicats a InteRed-delegació de Catalunya i a la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament.

El projecte ha comptat amb **finançament** de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i de l'Ajuntament de Barcelona, amb un pressupost total de 95.256,17 €, dels quals 59.914,80 € van ser concedits per l'ACCD i 27.941,37 € per l'Ajuntament.

InteRed (IR) treballa per a l'Educació per al desenvolupament i la ciutadania global (EPDCG) i la cooperació internacional, tenint com a missió apostar per una educació transformadora, que generi la participació activa i compromesa de totes les persones a favor de la justícia, l'equitat de gènere i la sostenibilitat social i ambiental, recollint l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) en la seva estratègia.

1.2. Resum de la intervenció

Pel que fa a la **descripció del projecte**, i com a resum, destacar que des d'InteRed hem volgut visibilitzar la cadena global de cures i reconèixer el treball de les cures per al sosteniment de la vida, ressaltant el desigual impacte que té l'organització social en la qual vivim, i la corresponsabilitat de l'Estat i la ciutadania amb les necessitats globals, des del protagonisme de les dones migrades i de la ciutadania en la consecució dels canvis socials, impulsant processos d'apoderament per avançar en la participació i incidència política, en el marc de l'Agenda 2030, ODS 5, fita 5.4.

Per portar a terme aquesta intervenció, vam dissenyar la següent proposta:

- Procés formatiu per autodiagnosi adreçat a dones migrades organitzades (impartit per la Xarxa de (XMGD), amb enfocament global de cures a Catalunya.
- Potenciar la generació de noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures i redistribució d'aquestes amb mirada global i una Campanya de comunicació enfortida per elements audiovisuals. Aquesta línia, incorpora processos formatius del voluntariat i persones del sector, interessades en l'ètica de les cures, cadena global de cures i equitat de gènere.
- Enfortir l'estructura interna, generant i dinamitzant un Espai de Cures i participació per a projectar i transformar, així com amb la sistematització de l'experiència, amb els aprenentatges, mancances i punts forts de la intervenció. En l'àmbit extern, a més de la sistematització, amb un Estudi de recerca sobre Pobresa del Temps, amb enfocament global que considera la realitat de les dones migrades de Catalunya i la de les seves famílies en els seus països d'origen.

L'experiència desenvolupada ha mostrat a InteRed la necessitat de seguir apostant per la importància d'una presa de consciència que posa la vida i les cures al centre des d'una perspectiva de gènere, que culmini amb iniciatives de mobilització liderades per les principals protagonistes: les dones migrades cuidadores. També hem pretès posar al centre termes com corresponsabilitat i cadenes globals de cures, aprofundint en l'ètica de la cura sobre la ciutadania en general, reconeixent el deute de cures i exigint la corresponsabilitat social i política dels titulars d'obligació.

1.3. Disseny de la intervenció: Objectius i resultats previstos

L'Objectiu **general** del projecte va quedar establert com: Contribuir a la construcció d'una ciutadania global compromesa amb la justícia social i igualitària, que garanteixi els drets de les dones a una vida lliure de violències estructurals, concretament de les dones migrades i refugiades que ocupen les posicions més baixes en l'ordre socioeconòmic degut a l'efecte de la intersecció entre gènere, procedència, classe social i situació administrativa, pel compliment de l'Agenda 2030 (i específicament l'ODS 5, fita 5.4).

L'Objectiu **específic**: Promoure la corresponsabilitat en Catalunya en les tasques de cures des del qüestionament a la cadena global d'explotació de dones migrades i/o refugiades. D'aquí es deriven 3 **Resultats**: **R.1.** Dones migrades cuidadores com a titulars de drets amb capacitats enfortides per a la participació social i política; **R.2.** Potenciada la generació de noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures amb mirada global i **R.3.** Enfortiment institucional i d'entitats participants per guanyar capacitats a partir dels processos de recerca, sistematització, coordinació i avaluació participatives sobre la falta de cures en la nostra societat, i des d'un enfocament d'Educació per a la Ciutadania Global.

1.4. Justificació

En compliment amb la normativa aplicable recollida a les bases reguladores de la convocatòria, l'avaluació constitueix un requisit de la subvenció atorgada. L'interès de InteRed en encarregar l'avaluació externa és el compliment d'aquest requisit, al mateix temps que pretenem que ens doni informació útil per l'acompliment i l'orientació dels interessos estratègics de l'entitat a Catalunya i la seva integració en un marc estratègic de l'entitat en conjunt.

Donat que aquest projecte tindrà continuïtat al menys durant 2.020, l'avaluació constituirà una important font d'informació, aprenentatges, conclusions i recomanacions a considerar per reflexionar e incorporar al mateix.

2. ANTECEDENTS

Aquest projecte és innovador en la trajectòria d'InteRed i pel que fa a la col·laboració amb la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament, representants de diferents associacions de dones migrades, sent la primera acció realitzada en conjunt.

Pel que fa a la temàtica tractada, InteRed té una àmplia trajectòria en l'ètica de les cures, havent desenvolupat al llarg dels últims deu anys la Campanya Actua amb cures, transforma la realitat, desenvolupada en 2 fases. La segona fase (la Revolució de les cures); va incorporar

amb més èmfasi la cadena global de cures. En coherència, InteRed va assumir el repte de incorporar la problemàtica associada i el treball més concret amb dones migrades, la vulneració dels seus drets i el reconeixement de les seves lluites. Això va donar peu a un apropament a les entitats que representen el col·lectiu i a establir els lligams per presentar la proposta que ara volem avaluar. La problemàtica atesa respon, per tant, a les seves reivindicacions i a les seves propostes, incorporant una proposta d'impacte en la nostra societat catalana, promovent la seva mobilització i compromís en aquest l'àmbit de les cures, la corresponsabilitat i l'assumpció de rols com a titulars de responsabilitat (com a usuàries de serveis de cures), a més de titulars de drets (dret a les cures).

3. OBJECTIUS, ABAST I LIMITACIONS DE L'AVALUACIÓ

Els **objectius** que segueix aquesta avaluació final externa son, principalment:

- Una **valoració** del disseny i de l'execució del projecte, així com dels seus resultats en relació amb el plantejament inicial aprovat per l'entitat finançadora que requereix l'avaluació (ACCD).
- Una anàlisi que permeti extraure **llicons apreses** i elements de **reflexió i aprenentatges**, recollits en forma de **conclusions** sobre grau d'assoliment d'objectius i resultats inicialment plantejats en el document de formulació. Aquestes conclusions han de permetre retroalimentar el procés de presa de decisions en el futur immediat, tant davant de l'ACCD com de les principals titulars de drets (entitats que formen part de la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament) i la resta de Titulars de responsabilitats i obligacions amb els que s'ha treballat.
- Extreure **llicons apreses** per incorporar-les a les futures intervencions en tant mesures de millora i adequació que recolzin la sostenibilitat dels processos engegats.
- Aportar **recomanacions** que puguin ser d'utilitat per a l'entitat subvencionada, les parts associades, els col·lectius protagonistes del projecte/programa i l'ACCD per contribuir a l'aprenentatge organitzatiu.
- Facilitar la **rendició de comptes** sobre l'ús dels recursos i l'obtenció de resultats tant a l'ACCD com a la resta d'entitats finançadores (Ajuntament de Barcelona) i als col·lectius protagonistes de la intervenció avaluada.
- Facilitar a l'ACCD informació i eines que permetin enquadrar l'acció en el seu Pla Director.

Pel que fa a l'**abast** de l'avaluació i les **limitacions** que presenta, caldrà:

- Que l'equip avaluador integri l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH), tal com queda recollit al Pla Director de l'ACCD durant tot el procés d'anàlisi i avaluació del projecte. Això implica procurar evidències del efectes de la intervenció en les relacions i les desigualtats de gènere i en l'exercici dels Drets Humans i, específicament, dels drets de les dones.
- Que l'equip avaluador integri l'EGiBDH als criteris, preguntes d'avaluació i indicadors d'aquestes per deixar de manifest les evidències dels efectes del projecte en relació als drets de les dones.
- Una participació activa de les dones migrades titulars de drets especialment i en concret, a les dones vinculades a la cadena global de cures.
- Establir una **mostra** geogràfica, en funció dels terminis i recursos disponibles, del **territoris** que es visitaran durant el treball de camp, seguint com a criteris principals la concentració d'activitats, la inclusió de, al menys una demarcació fora de la província

de Barcelona i la representativitat de diferents orígens i situacions migratòries de les dones participants del projecte. Aquesta mostra serà proposada per InteRed i per la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament, entitat subcontractada que ha assumit, entre les seves funcions, la coordinació i convocatòria de les entitats i dones migrades participants dels processos d'autodiagnosi i elaboració d'estratègies polítiques i d'incidència.

- El **termini temporal** per l'execució de l'avaluació íntegra no podrà excedir els dos mesos, a comptar des del 20 de febrer de 2020, limitació temporal i requisit a considerar a l'hora d'establir el pla de treball i el cronograma. En cas d'excedir aquest termini, es desestimarà la proposta.

Pel que fa als **Agents implicats** en l'avaluació del Projecte, s'identifiquen els següents:

- Equip tècnic i de coordinació (2 persones) d'InteRed de la delegació a Catalunya, amb seu a Barcelona.
- Equip tècnic i directiu de la XMGD (2 persones), amb seu a Barcelona
- Representants de, al menys, 2 entitats de dones migrades de Barcelona
- Representants de, al menys, 1 entitat de dones migrades d'altres demarcacions (Girona i/o Lleida).
- Representants d'altres entitats implicades en l'execució que l'equip avaluador consideri pertinent incorporar.
- Representants de les entitats financeres, si s'escau i la seva disponibilitat ho possibilita.

InteRed facilitarà la identificació dels contactes, sent responsabilitat de l'equip avaluador o la persona avaluadora la coordinació requerida per tirar endavant l'avaluació.

4. METODOLOGIA D'AVALUACIÓ

4.1. Enfocaments de l'avaluació

L'avaluació seguirà una metodologia que contempli l'**enfocament BDHiEG**, garantint la participació de les persones Titulars de dret en tot moment. Això implica una avaluació consensuada des dels inicis de la pròpia planificació metodològica.

Es imprescindible l'anàlisi des de l'**enfocament de gènere**; es a dir, si el projecte ha contribuït a transformar control i accés, condició i posició, i necessitats pràctiques i interessos estratègics de les dones migrades vinculades a la cadena global de cures. També caldrà tenir en consideració els enfocaments incorporats en la intervenció, amb especial rellevància al feminisme de-colonial i la diversitat.

La incorporació d'aquests enfocament i la seva concreció en la proposta metodològica a presentar seran criteris puntuables per la selecció de l'equip avaluador.

4.2. Criteris d'avaluació i preguntes clau

Seguint les disposicions de l'ACCD, els criteris a considerar son:

1) **Pertinença i rellevància**; analitzen el grau en el que els objectius plantejats i resultats esperats són encertats amb les necessitats locals en relació amb les polítiques i estratègies nacionals, regionals i locals de desenvolupament i el context sociocultural i econòmic. És a dir,

la idoneïtat i pertinència del disseny. Així mateix, s'analitzarà el plantejament del projecte/programa en consonància amb els valors i principis de la Cooperació Catalana.

2) **Coherència**; analitza el grau en el que els objectius, resultats esperats, activitats i indicadors plantejats a través del marc lògic guarden consistència. Així mateix, analitza el grau en que el projecte manté coherència amb la missió/visió d'InteRed i de l'ACCD

3) **Cobertura**; analitza l'abast de l'actuació en termes de la quantitat i tipologia de destinataris directes i/o indirectes. L'avaluació de la cobertura implica valorar en quina mesura els destinataris reals de l'actuació corresponen als destinataris identificats en la fase de planificació de l'actuació

4) **Participació**; analitza quina ha estat la participació dels col·lectius protagonistes del projecte/programa, especialment les dones, al llarg de les diferents fases de la intervenció i en els espais de presa de decisions i si aquesta participació ha estat significativa, activa, protagonista i responsable

5) **Eficàcia**; analitza de manera sistemàtica els principals assoliments del projecte en relació amb els objectius plantejats i als resultats esperats. Es consideren tant aquells objectius i resultats plantejats a l'inici del projecte/programa com aquells incorporats al llarg del procés d'execució en exercicis programats de reorientació del projecte/programa

6) **Eficiència**; analitza la relació existent entre els resultats obtinguts i els recursos destinats, en termes monetaris, humans i temporals. Analitza també altres factors importants per al desenvolupament del projecte com, per exemple, deficiències operatives, relacions interpersonals, comunicació interna i externa, entre altres.

7) **Impacte**; analitza el conjunt d'efectes (positius i negatius) a diferents nivells i escales que el projecte ha provocat en l'àmbit en que s'ha desenvolupat l'acció. Aquests són el resultat de l'assoliment dels objectius plantejats.

8) **Sostenibilitat**, analitza els factors clau que afecten la sostenibilitat del projecte, entesa com la capacitat per contemplar i reaccionar als factors socioculturals, institucionals, econòmics, polítics i ecològics que condicionen la seva viabilitat i asseguren la seva continuació un cop finalitzada la intervenció de l'entitat executora.

Pel que fa a les **preguntes d'avaluació**, l'equip avaluador presentarà una primera proposta a IR, que requerirà la seva aprovació per part d'IR. Així, s'establiran per l'equip o entitat avaluador/a, durant la fase de gabinet, per tal de donar resposta als criteris establerts en base a la matriu de planificació i de la resta de documents que seran entregats per analitzar durant el mateix període, a les reunions de coordinació inicial a la mateixa fase, així com a les orientacions establertes al document model de tdr d'avaluació l'ACCD. Es pot consultar la guia que apareix al mateix.

En referència als **indicadors** (qualitatius i quantitatius) pels diferents criteris d'avaluació en termes de processos i resultats, serà responsabilitat de l'equip avaluador afegir-ne aquells que siguin necessaris per donar resposta a les preguntes d'avaluació.

L'equip avaluador presentarà, per tant, una proposta de preguntes d'avaluació i indicadors que requerirà consulta i aprovació per part de IR, que participarà activament en la mateixa durant la fase de gabinet. Es convidarà a participar també al menys una representant de la XMGD.

4.3. Fases, Eines i Tècniques per a l'avaluació

L'equip avaluador haurà de presentar proposta per fases, amb pla de treball detallat contemplant, com a mínim, una descripció de les activitats, un cronograma i els productes resultat de cada fase, així com el lloc on es durà a terme. L'assignació de recursos haurà de ser garantida per l'equip avaluador.

Caldrà especificar, com a mínim, les següents fases:

- 1) **Planificació:** definició de les característiques de l'avaluació;
- 2) **Preparació de l'avaluació:** estudi de gabinet, elaboració de proposta de concreció de la metodologia i establiment de criteris, preguntes i indicadors d'avaluació;
- 3) **Fase de camp i anàlisi de resultats:** recollida d'informació, treball de camp, anàlisi de resultats i elaboració d'informe preliminar.
- 4) **Gestió dels aprenentatges.** A partir de l'informe preliminar, es procurarà la seva socialització i validació per al menys una representació dels principals actors implicats, especificant com es desenvoluparà aquesta acció (taller participatiu, triangulació de resultats...) i permetent donar a conèixer els principals aprenentatges, resultats i conclusions obtinguts, així com el consentiment o discrepàncies sobre l'opinió dels mateixos, que quedaran recollits en l'informe final d'avaluació. Aquest informe inclourà tanmateix un apartat de recomanacions.

La proposta metodològica a presentar haurà de contemplar i detallar les **tècniques** quantitatives i qualitatives de recollida, recopilació i anàlisi de la informació que s'empraran. Aquestes tècniques es basaran tant en la revisió documental com en l'aixecament de dades. Per a l'aixecament de dades hauran de realitzar-se observacions in situ, entrevistes semi-estructurades a actors/informants clau, etc.

A més de les fonts primàries directes, cal considerar l'obtenció d'informació per fonts indirectes, com és el cas del documents recollits a l'apartat 4.6, que es posaran a disposició de l'equip avaluador per part d'IR a la signatura del contracte.

Aquestes tècniques i eines seran definides i caracteritzades en la proposta metodològica que cal presentar. Es recomanable incloure al menys 1 taller participatiu de validació i retorn de la informació, les recomanacions i les principals conclusions extretes.

Per garantir la qualitat dels productes i del procés d'avaluació en general, tots els productes de cada fase requeriran el vistiplau dels gestors de l'avaluació (equip tècnic de IR) abans de donar per finalitzada cada fase i donar pas a la següent. En cas de no aconseguir-se uns estàndards de qualitat acceptables, es requeriran modificacions a l'equip avaluador fins a l'aprovació dels productes.

Cal que el temps estimat per a cada fase guardi coherència amb els objectius marcats, el pressupost disponible i el termini temporal establert, no excedint la seva integritat la data màxima establerta (màxim de 2 mesos des de la signatura del contracte).

4.4. Perfil de l'equip avaluador

Els aspectes tècnics i les competències que haurà d'acreditar l'equip o persona avaluador/a son:

- Coneixements i/o formació en l'àmbit d'actuació: Drets humans i drets de les dones, gènere i migracions; educació pel desenvolupament i EGiBDH. Aquest coneixement cal que sigui acreditat amb titulacions i/o experiència acreditada.
- Experiència mínima de dos anys en avaluació de projectes d'educació pel desenvolupament, educació transformadora i ciutadania global o similars; es valorarà particularment, els finançats per l'ACCD. Es valorarà l'experiència amb altres finançadors.
- Experiència, coneixement i domini d'eines i dinàmiques participatives i amb perspectiva de gènere i la seva aplicació; mínim de un any.
- Experiència en treball amb col·lectius de persones migrades, en contextos migratoris i diversitat soci-cultural.
- Multidisciplinarietat, en cas de presentar-se un equip d'avaluació.
- Serà requisit no haver mantingut relació laboral o de prestació de serveis amb IR almenys durant els dos anys previs a la contractació per a la realització de l'avaluació. També serà requisit no haver estat vinculada amb el disseny, gestió i/o execució del projecte.

Caldrà que una de les persones assumeixi la coordinació i la interlocució davant IR. Serà també la responsable de la presentació dels productes a elaborar.

4.5. Premisses d'avaluació

Les premisses bàsiques de comportament ètic i professional de part de l'equip avaluador hauran de ser:

- Anonimat i confidencialitat. ha de respectar el dret de les persones a proporcionar informació assegurant el seu anonimat i confidencialitat.
- Responsabilitat. Qualsevol desacord o diferència d'opinió que pogués sorgir entre els membres de l'equip o entre aquests i els responsables del Projecte o de la gestió de l'avaluació, en relació amb les conclusions i/o recomanacions, ha de ser esmentada en l'informe. Qualsevol afirmació ha de ser sostinguda per l'equip avaluador o deixar constància del desacord sobre la mateixa. L'equip haurà d'actuar de plena responsabilitat i assumir les conseqüències derivades dels resultats d'avaluació.
- Integritat. L'equip avaluador tindrà la responsabilitat de posar de manifest qüestions no esmentades específicament en els Termes de Referència, si això fos necessari per a obtenir una anàlisi més completa de la intervenció. Caldrà que sigui meticulós durant el procés i que reveli tota la informació derivada de l'avaluació.
- Respecte: cal que l'equip avaluador respecti el context i la realitat sociocultural que envolta a les dones migrades que viuen al territori català.
- Imparcialitat: els avaluadors hauran de ser objectius i rigorosos en el desenvolupament de l'avaluació, evitar prejudicis i comprovar la certesa dels supòsits preestablerts.
- Validació de la informació. Correspon a l'equip avaluador garantir la veracitat i qualitat de la informació recopilada per a l'elaboració dels informes que contempli interpretació i judici, i en última instància serà responsable de la informació presentada en els informes d'avaluació (preliminar i final).

- Independència. L'equip avaluador haurà de garantir la seva independència de la intervenció avaluada, no estant vinculat amb la seva gestió o amb qualsevol element que la componi ni amb les organitzacions impulsores del projecte en els dos últims anys, tal com vam esmentar en el punt anterior (4.4. Perfil de l'equip avaluador).

4.6. Documents i fonts d'informació disponibles.

A la firma de la contractació, es posarà a disposició de l'entitat avaluadora, per part d'InteRed, la següent documentació:

- Document marc de formulació
- Matriu de planificació
- Cronograma d'execució
- Pressupost del projecte
- Informe de seguiment/final (narratiu i financer)
- Productes elaborats (Fonts de Verificació) vinculats a l'execució del projecte disponibles.

InteRed es compromet a facilitar els contactes requerits per la posterior coordinació, identificant els actors clau, sent responsable de l'equip avaluador o la persona avaluadora establir l'agenda per desenvolupar les accions previstes al pla de treball.

5. PRODUCTES ESPERATS

L'equip avaluador serà responsable de l'elaboració dels següents productes:

1. **Proposta metodològica**, on es concretarà tot el referent a tècniques, eines, disseny de tallers, temporalitat i cronograma, respectant i deixant de manifest els enfocaments fixats en el present document.
2. **Informe de treball de camp**, on es detallarà les activitats realitzades, les persones participants, dates i llocs on s'han realitzat les accions, les valoracions i tot el que trobin rellevant, així com les possibles incidències i com s'han solucionat.
3. **Informe preliminar**, a entregar digitalitzat i amb format PDF, que seguirà l'esquema de l'informe final següidament detallat.
4. **Informe final**, a entregar digitalitzat i amb format PDF, sense excedir les 50 pàgines i en català. Aquest, haurà de contenir, al menys,
 - Resum executiu (màxim 5 pàgines)
 - Introducció
 - Descripció de la intervenció avaluada, en un breu resum.
 - Anàlisi i interpretació de la informació recopilada i resultats de l'avaluació.
 - Conclusions
 - Lliçons apreses
 - Recomanacions, indicant a qui van dirigides: entitat sol·licitant, entitat finançadora o altres.
 - Annexos.

S'annexaran a cada producte les fonts de verificació que demostrin l'assoliment dels indicadors plantejats (llistes assistència, identificació participants, fotografies, gravacions...), les quals integraran l'informe final.

6. AUTORIA I PUBLICACIÓ

Tots els productes hauran d'incloure explícitament en les portades de tots els documents que "l'opinió expressada per part de l'equip d'avaluació no correspon necessàriament a la de l'ACCD".

Pel que fa als drets d'autor i de publicació de la informació, les persones avaluadores concedeixen tot dret d'autor a IR. Si IR ho considera convenient, pot procedir a la publicació de l'informe final d'avaluació, esmentant a l'autoria del document.

La divulgació de la informació recopilada i de l'informe final és prerrogativa de IR.

7. PRESENTACIÓ PROPOSTES

El termini per a la recepció de les propostes d'equips avaluadors acaba el 31 de gener de 2020. Durant els següents 15 dies es contactarà amb els equips candidats seleccionats i se'ls sol·licitarà entrevista.

Les candidatures d'equips i propostes tècniques i econòmiques hauran d'enviar-se electrònicament, en idioma català, indicant a l'assumpte "avaluació ACCD/IR" a les següents adreces de correu electrònic:

- emilio.romero@intered.org
- angeles.alquezar@intered.org

Les propostes hauran d'incloure un **Calendari d'avaluació**, detallat en un cronograma per setmanes per guiar el desplegament de les activitats a dur a terme durant l'avaluació, així com les dades previstes pel lliurament dels productes esperats i la data de tancament. Aquest calendari d'execució tindrà com a data límit d'inici el 20 de febrer i de termini el 20 d'abril de 2020.

El **pressupost** previst per a l'avaluació ascendeix a un màxim de 4.000 euros (tots els impostos i retencions incloses), quantitat que inclou els honoraris professionals i les despeses de mobilitat, allotjament, manutenció, així com qualsevol altra despesa en la qual pugui incórrer la/s persona/s avaluadora/s i la resta de despeses en que pugui incórrer l'avaluació, com les derivades de la sessió de validació i/o presentació.

El pagament es realitzarà en dos moments:

- El 50% al lliurament i aprovació de l'informe preliminar d'avaluació
- El 50% restant al lliurament i aprovació de l'informe final d'avaluació i sessió de presentació de resultats.

FUNDACIÓ INTERED

Visibilitzant la cadena global de cures

Proposta de treball Avaluació final externa de projecte

Persona de contacte:

Sergio Maydeu-Olivares
smaydeu@instrategies.eu
+34646917355

Gener de 2020

Avaluació externa final del projecte “Visibilitzant la cadena global de cures”

INTRODUCCIÓ

Proposta d'assistència tècnica dirigida a InteRed (IR) per realitzar l'avaluació externa i final del projecte de la campanya finançada per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i l'Ajuntament de Barcelona “**Visibilitzant la cadena global de cures**” per la qual s'han publicat uns termes de referència.

El projecte s'emmarca dins l'estratègia de treball d'IR i de l'ACCD en incorporar l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) dins les línies d'acció en Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global (EPDCG) i Cooperació Internacional.

El projecte s'ha executat durant el període comprés entre el 3 de desembre de 2018 i el 29 de febrer de 2020 a les províncies de Barcelona, Lleida i Girona. Els principals actors implicats han estat la Delegació a Catalunya d'InteRed i la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament.

El projecte té com a objectiu general *«contribuir a la construcció d'una ciutadania global compromesa amb la justícia social i igualitària, que garanteixi els drets de les dones a una vida lliure de violències estructurals, concretament de les dones migrades i refugiades que ocupen les posicions més baixes en l'ordre socioeconòmic»*. Per assolir aquest OG *«s'ha de promoure la corresponsabilitat a Catalunya en les tasques de cura»*. El projecte té previstos 3 resultats: dones migrades cuidadores com a titulars de drets; generades noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures; enfortiment institucional de les entitats participants.

PROPOSTA DE TREBALL

La proposta de treball para l'avaluació final externa del projecte té tres objectius principals:

- Valorar el disseny i l'execució del projecte, així com dels seus resultats inicialment previstos en la seva formulació;
- Extraure lliçons apreses i elements de reflexió i aprenentatges.

Aquests objectius principals es complementen amb altres objectius que també s'incorporaran a la proposta de treball

- Rendició de comptes sobre l'ús dels recursos i obtenció de resultats.

Aquests tres objectius es faran sempre des d'una metodologia que incorpori el enfocament EGiBDH, garantint-se la participació de les dones migrades vinculades a la cadena global de cures com a titulars de drets en tot moment. És per això que es mesuraran evidències dels efectes de les intervencions en les relacions de gènere i la situació dels Drets Humans, per avaluar resultats i impactes,

L'avaluació externa del projecte es realitza per dos raons fonamentals:

Qüestions formals. Avaluació prevista en la formulació del projecte i acceptada pel finançador

Qüestions d'aprenentatge. Tant per IR com per l'ACCD és essencial integrar l'avaluació en el cicle de cadascuna de les seves intervencions com un mecanisme d'aprenentatge, rendició de comptes i millora de la intervenció. Considerem que l'avaluació no finalitza amb un informe de resultats davant l'organisme finançador, sinó amb la realització d'un pla que incorpori les recomanacions i lliçons apreses en la planificació i gestió de següents intervencions a efectuar. Es preveu que aquest projecte tindrà continuïtat més enllà de la finalització del mateix en una segona fase d'implementació.

Components d'anàlisi i estudi

InteRed considera necessari contractar una avaluació externa final del projecte per valorar l'abast dels objectius i resultats esperats en el projecte.

Com a consultores donem gran importància als processos d'avaluació com a punt indispensable per al bon desenvolupament dels projectes d'educació per al desenvolupament. Concebem les intervencions d'EPDCG com un procés de reflexió que retro alimenta a les organitzacions socials i les polítiques públiques a través del foment de la participació d'agents, des d'un enfocament personal, local i/o comunitari, a un àmbit regional, nacional i/o internacional.

Es prioritzen les actuacions treballades amb tots els agents, amb l'objectiu d'extreure conclusions, possibles estratègies, punts forts i febles i recomanacions. Posarem l'accent a proposar recomanacions que puguin ser aplicades en futures propostes, així com poder analitzar els diferents components positius i negatius que s'extreguin del desenvolupament propi del projecte. Es pretén que les recomanacions formulades donin orientacions pel que fa a estratègies a dur a terme en el projecte, a possibles eines, recursos i mecanismes de coordinació necessaris per a l'òptima implementació de futures propostes recollint especialment l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH).

La proposta que presentarem constitueix la base per elaborar i concertar els productes plantejats en els TDR.

Dimensions de l'avaluació

Per la realització d'aquesta avaluació es proposa treballar en tres dimensions:

- En l'avaluació del disseny, els objectius/resultats: l'objectiu principal serà mesurar els possibles efectes del projecte, així com analitzar i valorar fins a quin punt s'han aconseguit els resultats més immediats i directes establerts (eficàcia), i examinar a quin cost s'aconsegueixen en termes de temps i recursos humans, materials i monetaris (eficiència). Així mateix, s'analitzarà la qualitat del disseny i del marc del projecte i la seva adequació al context (pertinència).
- En l'avaluació de l'estructura: l'objectiu serà analitzar i valorar l'estructura del projecte, entesa com l'organització relativament estable de diferents tipus de recursos per aconseguir els objectius del projecte. En ella es distingeix els recursos humans i materials i les organitzacions.
- En l'avaluació de processos: l'avaluació de processos és particularment rellevant per millorar els mecanismes de treball, organització i presa de decisions a nivell intern.

L'objectiu final de treballar en aquestes 3 dimensions serà la recollida de propostes de millora, recomanacions i lliçons apreses que siguin útils per a cadascun dels actors rellevants que han participat en l'execució d'aquest projecte.

Metodologia de l'estudi

La metodologia de l'avaluació final prendrà com a base principal els Termes de Referència formulats per IR, incorporant l'EGiBDH en tot el procés avaluatiu. Per a la realització de la present consultoria s'utilitzaran tècniques qualitatives per la escollida d'informació per a la seva posterior anàlisi. Algunes de les tècniques principals que s'utilitzaran destaquem:

- Realització d'entrevistes semi estructurades a diferents membres del col·lectiu meta beneficiari directe del projecte i algun actor clau identificat durant la fase de gabinet. Se seguirà un guió establert prèviament.
- Grups focals amb beneficiàries del projecte en tallers participatius previstos .
- Observació participant durant tota la fase de treball de camp.

La base o punt de referència d'aquesta consultoria és la participació de les titulars de dret i altres actors involucrats. Són les necessitats i vulnerabilitats extretes a partir de tècniques mixtes de recerca les que ens podran donar les claus del resultat del projecte. Tots els processos es duran a terme amb rigor i professionalitat, respectant a tot moment la participació de totes les titulars de drets i els actors involucrats integrant l'enfocament de gènere en tots els processos establerts en les fases d'aquesta consultoria, sempre amb mirada EGiBDH.

Els agents implicats en l'avaluació del projecte amb els que es treballarà durant l'avaluació seran els recollits en l'apartat 3 dels TdR.

S'establiran alguns mecanismes de suport a l'avaluació:

- Verificació de les evidències que sorgeixin de l'avaluació mitjançant la triangulació contínua de les múltiples fonts de dades i mètodes d'anàlisis emprades.

Validació passo a pas dels resultats de l'avaluació per part dels avaluadors i el Comitè de Seguiment establert.

- Processos de control i garantia de qualitat incorporats en cada component de l'avaluació.

L'informe resultant recollirà els següents aspectes així com el detall de cadascun d'aquests.

Objectius de l'avaluació	Àmbits d'intervenció	Àmbits d'estudi	
Anàlisi del context i documentació aportada per ESF	Nivell Territorial	1.- Recopilació de documentació administrativa	Anàlisi , Recopilació i anàlisi dinformació actualitzada del context d'intervenció
Avaluació externa final del projecte per valorar l'abast dels objectius i resultats esperats en el projecte	Barcelona, Girona o Lleida	2.- Disseny del pla d'actuació a partir dels TdR i els documents aportats en la fase de gabinet	Pertinença. Valorar la pertinença de les accions realitzades, objectius, resultats i instruments Coherència del treball realitzat i entre les estratègies d'ESF i el finançador Alineament amb els principis de principis del dret a l'aigua i al sanejament
		3.- Desenvolupament de l'avaluació	Treball de camp partir de la coordinació entre IR i l'equip consultor Apropiació de les accions per part dels beneficiaris/es del projecte (titulars de drets). Participació de tots els actors descrits incorporant BDHiEG Sistematització de la informació rebuda
Anàlisi quantitatiu i qualitatiu de si s'han aconseguit els objectius i resultats esperats		4.- Resultats i productes esperats: • Lògica de intervenció: marco lògic i línia de base. • Anàlisi dels indicadors	Eficiència del programa a partir de l'avaluació realitzada Cobertura. Grau d'abast en els diferents nivells territorials d'intervenció Apoderament. Identificar processos de canvi entre les organitzacions i altres actors a partir del foment de la participació. Eficàcia projectada des del projecte realitzat. Sostenibilitat de les accions que s'han dut a terme. Transformació , valorant i medint els canvis en les estructures socials, econòmiques i culturals per avançar en igualtat de gènere i DD.HH.
Identificar propostes, mesures i instruments per millorar futures intervencions	Propostes, recomanacions i possibles instruments que facilitin el treball futur	5.- Recomanacions i instruments	Identificar bones pràctiques entre l'organització i els titulars de drets que puguin ser tingudes en compte en el marc del programa general Recomanacions operatives obtingudes de l'anàlisi dels processos Detectar eventuais millores en la coordinació interna i externa, en el cas que existeixin

Criteris de l'avaluació externa final

Instruments i recomanacions

			Detectar aspectes a millorar en quan a incrementar la participació de l'organització i beneficiaris del projecte
			Identificar amenaces i riscos a tenir en compte de cara a la sostenibilitat

Premisses dels productes, autoria i publicació

Premisses bàsiques de comportament ètic i professional de part de l'equip consultor:

Anonimat i confidencialitat: la consultoria respectarà el dret de les persones a proporcionar informació assegurant el seu anonimat i confidencialitat.

Responsabilitat: qualsevol desacord o diferència d'opinió que pugui sorgir entre els membres de l'equip o entre aquests i els responsables de la intervenció en relació amb els productes elaborats, serà esmentada en l'informe. Qualsevol afirmació serà sostinguda per l'equip o es deixarà constància del desacord sobre ella.

Participació: es garanteix la implicació de les titulars de drets, col·lectius destinataris del projecte, durant els processos avaluatius, especialment en la gestió dels aprenentatges, fent-les protagonistes del seu propi desenvolupament, sempre sota criteris.

Integritat: assumim la responsabilitat de posar de manifest qüestions no esmentades específicament en els TdR, si això fos necessari, per obtenir una anàlisi més completa de la intervenció.

Independència: garantim la nostra independència de la intervenció, no estem vinculats amb la seva gestió o amb qualsevol element que la compon.

Incidències: en el supòsit de l'aparició de problemes durant la realització del treball de camp o en qualsevol altra fase de la consultoria, es comunicaran immediatament a IR. De no ser així, l'existència d'aquests problemes en cap moment serà utilitzada per justificar la no obtenció dels resultats establerts.

Respecte: tot l'equip avaluador tindrà respecte al context i la realitat sociocultural que envolta les dones migrades que viuen a territori català.

Convalidació de la informació: garantim la veracitat de la informació recopilada per a l'elaboració de l'informe, i en última instància som responsables de la informació presentada.

Informe de la consultoria: la difusió de la informació recopilada i de l'Informe final és prerrogativa de IR, tot dret d'autor recau, també, a IR i els finançadors del projecte.

PRODUCTES ESPERATS

Anàlisi i elaboració del producte i elaboració del producte aconseguit

L'equip consultor treballarà per l'obtenció dels productes detallats en els termes de referència publicats en els TDR per IR. Els productes a desenvolupar seran els següents:

1.- Informe amb Proposta Metodològica. Inclourà els aspectes metodològics claus de l'avaluació així com les eines per a la recollida i anàlisi de la informació i dades.

2. –Informe de Treball de Camp. Es detallaran les activitats i valoracions realitzades. El treball de camp es realitzarà en, almenys, 2 de les 3 àrees d'intervenció geogràfiques on s'ha executat el projecte.

3.- Informe d'Avaluació Preliminar

4.- Informe d'Avaluació final: document definitiu que respondrà a totes les qüestions plantejades per l'avaluació. Aquest informe contindrà resultats, conclusions, lliçons apreses i recomanacions tot seguint l'esquema d'informe final detallat als TdR.

Es recopilarà d'informació actualitzada del context, de la formulació, dels informes de justificació, de les fonts de verificació, dels acords de col·laboració establerts, de la justificació de despeses, etc. amb la finalitat d'aprofundir, analitzar i desenvolupar l'avaluació externa sota un òptim coneixement del context del programa respecte a les vulnerabilitats, problemes, oportunitats i estratègies que s'hagin pogut plantejar.

CRONOGRAMA DE TREBALL

La duració de l'avaluació: 1 de març – 15 de maig

Las fases de treball a seguir seran les següents:

Fase I: Estudi de Gabinet

- Revisió documental del projecte presentat, així com de les eventuais modificacions aprovades, informes de seguiment i finals (tècnics i econòmics) i totes les fonts de verificació disponibles.
- Acotació de l'àmbit d'avaluació, ajustant-se als recursos disponibles.
- Disseny de les eines metodològiques qualitatives per a la recollida, processament i anàlisi de la informació.
- Preparació i disseny del pla de treball de camp. Identificació dels informants claus.
- Redacció d'un informe preliminar que inclourà cronograma, pla de treball i disseny metodològic del treball de camp

Fase II. Treball de camp (Barcelona i Lleida o Girona)

- Realització de les activitats previstes en el pla de treball de camp (tallers, entrevistes semi-estructurades amb població meta i altres actors pre-seleccionats en coordinació amb IR)
- Taller participatiu de devolució de resultats preliminars i retorn de la informació i recollida de recomanacions. La rendició de comptes s'erigeix com el mecanisme de transparència i d'apoderament de les titulars de drets.
- Redacció d'informe de treball de camp. Això inclou una memòria de les activitats realitzades i conclusions provisionals.

Fase II. Elaboració esborrany informe final i gestió dels aprenentatges

- Presentació d'informe i resultats provisionals i recollida de suggeriments de millora. la rendició de comptes implica la necessitat de transparència en els processos i en l'ús dels recursos així com el seu impacte en les dones, entre altres grups exclosos, i els ecosistemes.
- En la seva confecció les directrius dels TDR i les seves principals conclusions es presentaran a IR seguint els criteris establerts.

Fase IV. Comunicació de resultats

- Inclou l'entrega de l'informe final d'avaluació i devolució de les principals conclusions. Aquest informe inclourà un apartat de recomanacions.

S'annexaran a cada productes les fonts de verificació que demostrin l'assoliment dels indicadors plantejats.

DESCRIPCIÓ DE LA ACTIVIDAD	PRIMER MES (setmanes)				SEGON MES (setmanes)				TERCER MES (setmanes)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Fase I: Estudi de Gabinet												
1.1. Revisió documental de tota la informació disponible del projecte (formulació, informes i fonts de verificació)												
1.2. Disseny de les eines metodològiques qualitatives per la recollida, processament i anàlisi de la informació												
1.3. Preparació i disseny del plan de treball de camp. Identificació dels informants claus												
1.4. Redacció d'un informe preliminar que inclou cronograma, pla de treball i eines metodològiques que van a utilitzar-se												
Fase II. Treball de camp												
2.1. Realització de les activitats previstes en el pla de treball (tallers, entrevistes i enquestes amb població meta i altres actors claus)												
2.2. Taller devolució conclusions provisionals i redacció informe de treball de camp												
Fase III Elaboració esborrany informe final												
4.1. Presentació informe final provisional y recollida de suggeriments de millora proporcionades per l'equip gestor de l'avaluació												
Fase IV. Comunicació de resultats												
5.1 Entrega informe final d'avaluació i devolució												

PROPOSTA ECONÒMICA

El pressupost total de l'avaluació es de 4.000 euros, incloent l'IVA.

La forma de pagament que estableix els TDR és:

- El 50% del total al lliurament i aprovació preliminar d'avaluació.
- El 50% restant un cop entregat i aprovat l'informe final

Accions	Import
❖ Fase I. Estudi de gabinet	700,00
❖ Fase II. Treball de camp	900,00
❖ Fase III. Elaboració informe	1.000,00
❖ Fase IV. Comunicació de resultats	705,79
Subtotal	3.305,79€
IVA 21%	694,21€
TOTAL	4.000,00€

EQUIP DE TREBALL

Aquest equip consultor compleix amb els requisits expressats en els TdR, amb experiència en realització i gestió d'avaluacions de projectes d'educació pel desenvolupament, especialment en l'àmbit de les migracions i diversitat soci-cultural. També té experiència en la realització de dinàmiques participatives, i el treball amb col·lectius de persones migrades.

Sergio Maydeu-Olivares (coordinació). Té experiència professional a Amèrica Llatina i Espanya en la gestió i direcció de projectes en diferents ONGs com Codespa, Educació Sense Fronteres, Intervida o l'Institut d'Educació Intercultural Bilingüe Tawahka hondureny. També ha desenvolupat projectes de consultoria tècnica i avaluació de diferents projectes en l'àmbit educatiu, migracions i estudis humanitaris. En l'actualitat forma part de l'equip d'Instrategies. És llicenciat en Història per la Universitat Rovira i Virgili, postgrau en Cooperació al Desenvolupament, Diplomant en Estudis Avançats en Estudis Europeus i Suficiència Investigadora en Conflictes Armats

Gemma Pinyol-Jiménez. És Directora de polítiques migratòries i diversitat a Instrategies e investigadora associada del GRITIM-UPF. Ha participat en diferents projectes europeus relacionats amb migracions, asil i polítiques d'inclusió. És llicenciada en Ciències Polítiques per la Universitat Autònoma de Barcelona, MA en Estudis Internacionals i MA en Anàlisi Polític per la UOC.

Assignació d'un responsable

Amb caràcter general, la prestació dels nostres serveis es durà a terme mitjançant l'assignació d'un interlocutor que tindrà encomanada la responsabilitat de coordinar el projecte. El responsable serà l'interlocutor amb la part contractant, i comptarà amb la col·laboració d'altres membres de l'equip Instrategies, amb la finalitat que la prestació de serveis es realitzi de la manera més eficaç i apropiat en cada cas.

Dades personals e informació institucional

Les dades personals i la informació institucional proporcionada en l'àmbit de la relació professional, seran conservats en els nostres fitxers. Si en un futur es vol revocar aquest consentiment, o accedir, ratificar o cancel·lar qualsevol informació, es prega que es comuniqui.

Independència i confidencialitat

La nostra intervenció serà de caràcter independent i tractarem tota la informació obtinguda en la més estricta confidencialitat.

NIF B-86406311

Diputació 188 – Dptx. 45 | 08011 Barcelona

FUNDACIÓ INTERED

Visibilitzant la cadena global de cures

Annex 3. Notes treball de camp Avaluació final externa de projecte

1

Informe elaborat per Instrategies, sota la coordinació de Sergio Maydeu.

Maig de 2020

L'opinió expressada per part de l'equip avaluador no correspon necessàriament a la de l'ACCD

1. INTRODUCCIÓ

Aquest document de treball de camp s'emmarca dins el cronograma de l'assistència tècnica dirigida a InteRed (IR) per la realització d'una avaluació externa i final del projecte *“Visibilitzant la cadena global de cures”* que ha rebut finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) i l'Ajuntament de Barcelona.

El projecte s'ha executat durant el període comprés entre el 3 de desembre de 2018 i el 29 de febrer de 2020 a les províncies de Barcelona, Lleida i Girona. Els principals actors implicats han estat la Delegació a Catalunya d'InteRed (IR) i la Xarxa de Migracions, Gènere i Desenvolupament (Red MDG).

El projecte ha tingut com a objectiu general (OG) *«contribuir a la construcció d'una ciutadania global compromesa amb la justícia social i igualitària, que garanteixi els drets de les dones a una vida lliure de violències estructurals, concretament de les dones migrades i refugiades que ocupen les posicions més baixes en l'ordre socioeconòmic»*. Per assolir aquest OG *«s'ha de promoure la corresponsabilitat a Catalunya en les tasques de cura»*. Per assolir aquest objectiu general el projecte ha tingut previstos la consecució de 3 resultats: enfortides les capacitats de dones migrades cuidadores com a titulars de drets; generades noves capacitats i actituds en la ciutadania catalana per a la corresponsabilitat en les tasques de cures; i enfortiment institucional de les entitats participants.

El projecte s'emmarca dins l'estratègia de treball de InteRed i de l'ACCD en incorporar l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans (EGiBDH) dins les línies d'acció en Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global (EPDCG) i Cooperació Internacional.

2. REALITZACIÓ DE LA FASE 2 DE L'AVALUACIÓ FINAL: PLANIFICACIÓ I CONDICIONANTS

La realització de la segona fase de treball de l'avaluació ha estat condicionada per la situació d'excepcionalitat viscuda per la crisi sanitària provocada per la Covid-19. El 14 de març de 2020 -Reial Decret 463/2020- el Govern espanyol va declarar l'estat d'alarma. Aquesta declaració va suposar la suspensió de la pràctica totalitat de l'activitat econòmica a tot el país i el confinament de la població. De forma paral·lela el Govern de la Generalitat el 24 de març va aprovar el Decret Llei 8/2020, de modificació parcial del Decret Llei 7/2020, de 17 de març, en què s'establien *“mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica, i d'adopció d'altres mesures complementàries”*. Arran d'aquest decret, l'ACCD va adoptar una sèrie de mesures que es van fer públiques i on es permetia la *“flexibilització de les bases reguladores d'aplicació i de procediments administratius amb l'objectiu de donar viabilitat als projectes i programes que s'hagin vist afectats”* per l'impacte de la COVID-19 i la declaració de l'estat d'alarma a Espanya o altres declaracions d'alarma o emergència als països on s'executin projectes i programes finançats per l'ACCD.

Arran d'aquesta situació, InteRed i a l'equip avaluador van mantenir una reunió telemàtica a principis del mes d'abril per analitzar i avaluar les conseqüències de la declaració de l'estat d'alarma en l'avaluació que tot just s'iniciava. L'acord al qual es va arribar va afectar principalment a la fase 2 de treball que implicava la recollida d'informació, especialment amb les titulars de drets del projecte. La situació de vulnerabilitat en la qual quedaren exposades feia impossible poder mantenir les activitats previstes. Les restriccions de mobilitat impossibilitaven la realització de tallers conjunts o les entrevistes presencials programades, i que estaven previstos inicialment en la proposta de treball presentada a InteRed. La situació de vulnerabilitat en què quedaven la pràctica totalitat de les titulars de drets, especialment les dones migrades feien difícil mantenir la planificació prevista. Atenent les circumstàncies d'excepcionalitat, l'equip avaluador i InteRed van acordar ajustar la proposta de treball:

- Es va identificar aquells actors que podien respondre afirmativament a una demanda d'informació i contrast d'idees i opinions respecte al projecte. Es va proposar la realització d'entrevistes telemàtiques.
- Es va acordar la cancel·lació de la realització de grups focals amb beneficiàries del projecte en tallers participatius tal com estava previst.
- Es va cancel·lar la devolució prevista de l'avaluació a l'espera que les circumstàncies sanitàries ho permetessin.

Aquesta reorientació de la proposta de treball tenia com a principal finalitat prioritzar la salut i el benestar del col·lectiu meta d'aquest projecte entenent que la feina prevista i els objectius marcats en aquesta avaluació es poden mantenir pràcticament completament. El treball d'anàlisi realitzat durant la primera fase, com la realització d'entrevistes previstes en aquesta segona, proporciona suficient informació i elements d'anàlisi per a garantir la qualitat de l'avaluació tal com es va plantejar en els TdR.

Finalment durant la primera quinzena del mes de maig es van realitzar entrevistes semiestructurades de caràcter telemàtic amb 5 actors principals claus del projecte:

- ◆ InteRed. Emilio Romero, com a coordinador del projecte
- ◆ Nines Alquézar, com a tècnica del projecte, vinculada a l'estudi de pobresa del temps
- ◆ RedMGD. Sara Cuentas i Arlene Cruz. Dinamitzadores del procés d'autodiagnòstic i impulsors de l'agenda i estratègia política
- ◆ Cooperativa Bruna. Denis Nadal. Director de producció del documental "Al otro lado del cuidado" i de l'exposició vinculada.
- ◆ IQ. Silvia Carrillo i Cooperativa Esberla. Patricia Bertolín.

L'objectiu d'aquestes entrevistes ha estat la recollida d'informació de caràcter qualitatiu i el contrast d'idees de cadascun dels actors rellevants que han participat en l'execució d'aquest projecte.

Per la realització d'aquestes entrevistes l'equip avaluador va preparar un guió que es va adaptar a cada persona entrevistada i que girava entorn d'algunes de les preguntes d'avaluació que es van proposar a la proposta metodològica:

- Quines són les forteses i febleses del projecte?
- Quin és el valor afegit que creus té aquest projecte?
- Quin ha estat el grau d'apropiació, coneixement i implicació de les beneficiàries/actors/col·lectiu meta?
- Quines limitacions i potencialitats té el projecte?
- Quin és el teu grau de satisfacció en relació amb els materials creats / tallers realitzats?
- S'han complert les expectatives plantejades?
- Quin ha estat l'impacte real de les accions de sensibilització previstes?
- Quin ha estat el nivell d'implicació i participació reals de les organitzacions/entitats/persones que han format part en l'execució del projecte?
- Quina és la teva valoració del projecte?
- Quin és el nivell d'apropiació i coneixement que tenen beneficiàries/actors del

projecte?

- Quines han estat les dinàmiques i mecanismes interns de coordinació?
- Quin ha estat el grau d'apropiació, coneixement i implicació de les beneficiàries/actors/col·lectiu meta?
- Quin és el teu nivell de satisfacció en relació amb el projecte?
- En quina mesura les temàtiques proposades han contribuït a promoure la reflexió i l'anàlisi crítica entre la ciutadania.
- En quina mesura han resultat enfortides les organitzacions/actors/col·lectiu meta que han format part del projecte?
- Quin ha estat per a tu l'impacte de l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans en les activitats que han rebut suport tècnic?
- Quines són les fortaleeses i febleses de les activitats de comunicació realitzades?
- En quina mesura les accions de sensibilització i EpD responen a l'agenda marcada pels ODS?

3. NOTES I CONCLUSIONS DE LES ENTREVISTES

Les entrevistes van aportar molta informació qualitativa que ha estat processada i incorporada a la fase 3 d'aquesta avaluació (Informe final d'avaluació). Sense voler ser exhaustius, algunes de les notes recollides i conclusions sobre el projecte han estat les següents.

Sobre el disseny i execució del projecte

- InteRed té experiència de treball continuat els darrers anys en temes de cures, però no en són referents. RedMGD disposa d'una xarxa de contactes i de coneixement sobre el terreny que ha estat cabdal per poder tirar endavant algunes de les activitats.
- Es va realitzar un procés d'identificació prèvia d'actors que podien implicar-se en el disseny del projecte com en l'execució d'algunes de les activitats.
- Fugint de la lògica de coordinació vertical del projecte, es va apostar per un model de coordinació més horitzontal. Totes les parts consultades coincideixen a remarcar que aquest model ha generat algunes friccions, però s'ha treballat intensament per a tenir més punts de trobada que de divergència. Són conscients de les fortaleeses i les debilitats d'aquest model. Hi ha sentiments generalitzats que s'ha d'apostar per menys hermetisme i obrir els espais de debat, discussió i punts de trobada.
- El disseny del projecte tenia una lògica d'intervenció on es volia treballar directament amb dones migrades, la ciutadania en general i pròpiament les organitzacions que participaven en el projecte. La valoració general que es fa és molt positiva.
- Una de les grans fortaleeses d'aquest disseny, donar veu directament a dones migrades que treballen en la cadena global de cures. En els tres principals productes resultats d'aquest projecte (autodiagnòstic, informe pobresa del temps i documental) s'han recollit moltes d'aquestes veus de forma directa.
- En relació amb l'EGiBDH. Es va fer una bona anàlisi de les causes estructurals de la problemàtica de la cadena de cures i, en especial, com repercutia en les dones migrades. Es va fer una identificació de desigualtats, la vulneració de drets i de les relacions de poder. També de la problemàtica per homes i dones.

- Hi ha hagut una bona identificació de les titulars de drets. Interessant el treball amb dones migrades d'orígens diversos. En alguns casos això ha estat un problema i, en d'altres, un avantatge. Hi ha disparitat d'opinions al respecte.
- S'han obert espais i processos de participació activa dels col·lectius protagonistes. Es valora molt positivament haver trencat barreres que ja existien i que ha permès millorar qualitativament el projecte. Especial incís en la presa de decisions que ha estat col·lectiva i coordinada en molts casos.

Sobre els resultats del projecte

- Hi ha un sentiment generalitzat que s'han realitzat bons productes (autodiagnòstic, estudi de pobresa del temps, documental). La crisi sanitària ha aturat la seva difusió, i és un tema que preocupa.
- En el cas de l'autodiagnòstic, s'ha fet una estratègia d'incidència política que s'ha de posar en marxa. Existeixen dubtes sobre com fer-ho, i són conscients que necessitaran cercar aliances o establir relacions amb altres entitats/persones que les ajudi a implementar-la.
- En el cas de l'estudi sobre pobresa del temps, no saben què fer amb ell. És un producte desvinculat amb l'autodiagnòstic.
- No s'ha fet una avaluació interna sobre alguns dels processos oberts en el projecte, per valorar-ne l'adequació i els resultats. Per exemple, sobre les formacions i tallers realitzats en relació amb la participació, impacte o eficiència.
- Més enllà dels productes en si, la valoració d'impacte que es fa sobre els mateixos no és concloent, amb disparitat d'opinions. L'execució de la segona fase del projecte serà clau per determinar l'impacte del projecte en els 3 productes principals.
- Hi ha una satisfacció generalitzada per la metodologia utilitzada per la realització de l'autodiagnòstic i l'estratègia i agenda política. Visibilitzar la veu de les invisibles ha estat una de les grans fites de les quals estan més satisfetes, i el resultat de l'autodiagnòstic ho avala. La participació de dones migrades en els tallers realitzats ha estat important. RedMGD es va adaptar als seus horaris i les seves circumstàncies personals i laborals per poder treballar conjuntament. La incorporació de l'EGiBDH ha estat important en l'elaboració del diagnòstic.
- Hi ha coincidència plena en valorar molt positivament tant l'acte de presentació de l'autodiagnòstic i el documental, on va haver-hi una gran assistència de públic. La

presència i reunions mantingudes amb Rita Bosaho, Directora General per la Igualtat de Tracte i Diversitat Ètnic Racial del Ministeri d'Igualtat, és vista com una gran fita per la visibilitat del projecte i, sobretot, de la lluita de les titulars de drets, les dones migrades, moltes d'elles presents a l'acte.

- En el cas de les accions de sensibilització (formacions internes o tallers externs amb la ciutadania) es creu que han estat molt profitoses. En el cas dels tallers externs es valora més l'existència dels mateixos tallers, que ha permès apropar la realitat de les cures a la ciutadania, que la participació, que ha estat baixa en alguns dels mateixos. Volen valorar internament què es pot fer millor, i quins aprenentatges extreure d'aquests mesos de sensibilització i apropament a una part de la ciutadania.
- Una sorpresa que no esperaven ha estat la repercussió en els mitjans del projecte. Tenen clar que la visibilització que els ha donat la presentació pública de l'autodiagnòstic i el documental sobre cures, i la trobada amb Rita Bosaho han estat els principals reclams. La crisi sanitària per la COVID ha aturat la continuïtat en la visibilització d'aquestes accions. Volen estudiar com reprendre aquesta la visibilitat del projecte i les accions realitzades en la segona fase iniciada en aquest 2020.
- En relació amb l'estudi de pobresa del temps es valora molt positivament el document. Està ple d'informació i anàlisi actualitzada. La part negativa és que no hi ha hagut una apropiació del document per part de les dones migrades titulars de drets. Això es deu a un conflicte obert amb RedMGD qui inicialment havia de fer l'estudi, finalment se'n va encarregar a una altra entitat i, finalment, la desvinculació de la RedMGD i el document va ser total. Actualment no se sap què fer amb aquest informe i han de plantejar quina és la millor estratègia per fer-ne difusió.
- Sobre el documental s'està satisfet del treball realitzat. Es va fer una aposta per fer un documental que tingués un guió que fugís d'una mirada victimista. A més, la no personalització de les figures que surten en el documental ha fet que es centrés la mirada en el que deien, i no tant en qui eren. La crisi sanitària va aturar la difusió del documental, han de veure com reimpulsar-la un cop es normalitzi la situació.
- En relació amb l'autodiagnòstic, RedMGD va fer una identificació de dones migrades a les capitals de les quatre províncies de Catalunya que participaren en el procés. En el cas de Tarragona aquesta identificació va ser individual, no a través d'un col·lectiu o entitat com a la resta de ciutats. Es valora molt positivament que

fossin elles les que van fer l'autodiagnòstic, seguint la metodologia de treball impulsada per RedMGD i treballada en diversos tallers.. No es va interpretar el que deien, sinó que es van recollir les seves idees i propostes. Les dificultats es van trobar en el tancament d'alguns d'aquests col·lectius i dones per explicar la seva realitat. La crisi sanitària n'ha aturat la devolució dels resultats de l'autodiagnòstic i estan a l'espera d'una normalització de la situació per reprendre-la.

- Totes les persones entrevistades consideren que hi ha un gran potencial en aquest projecte, i que és bon moment per posar sobre l'agenda pública la realitat de la cadena global de cures i, en especial, de les dones migrades que hi treballen.
- S'han enfortit les capacitats internes d'InteRed, especialment en l'enfocament de gènere i basat en Drets Humans. Es valora molt positivament els tallers de formació realitzats.